

Asiantuntijoiden mielipiteet turvallisuusalan perustutkinnon sisällystä Pohjois-Suomessa

Marko Koivikko

2019 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Asiantuntijoiden mielipiteet turvallisuusalan perustutkinnon sisällöstä Pohjois-Suomessa

Marko Koivikko
Turvallisuusjohtaminen YAMK
Opinnäytetyö
Joulukuu, 2019

Marko Koivikko

Asiantuntijoiden mielipiteet turvallisuusalan perustutkinnon sisällöstä Pohjois-Suomessa

Vuosi 2019

Sivumäärä 47

Tässä opinnäytetyössä oli tavoitteena selvittää asiantuntijoiden mielipiteitä Turvallisuusalan perustutkinnon sisällöstä Pohjois-Suomessa. Tuloksia voidaan hyödyntää koulutuksen järjestäjien opetuksen toteuttamissuunnitelmia laatiessaan sekä alkamassa olevassa opetussuunnitelman uudistamistyössä sisältöjen kehittämiseksi. Tulokset kertovat myös turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuneiden opiskelijoiden osaamisen tarpeesta töihin mentäessä Pohjois-Suomen alueella.

Ajatus työn aiheeseen tuli siitä, että turvallisuusalan perustutkinnon opetussuunnitelman sisältöä ei ole uudistettu vähään aikaan ja työelämän tarpeet saattavat olla muuttuneet. Tämän opinnäytetyön tietoperusta muodostuu turvallisuusalan perustutkinnon sisällöstä sekä opinnäytetyössä esiin tulleiden alan käsitteiden määrittelystä. Tässä opinnäytetyössä menetelmänä on käytetty teemahaastattelua, jonka avulla asiantuntijavastaajien mielipiteet on selvitetty. Asiantuntijavastaajat ovat kertoneet mielipiteensä kahden johdattelevan teeman ja kahden varsinaisen teeman muodostamassa teemahaastattelussa. Opinnäytetyössä käytettiin laadullista menetelmää. Laadullisen menetelmän valinnan perusteena oli työn alueellisuus ja sillä uskoin saavani parempia tuloksia.

Tässä opinnäytetyössä on käytetty harkinnanvaraista eliittiotantaa. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että haastateltaviksi on valittu sellaiset henkilöt, joilla oletetaan olevan paras tieto opinnäytetyön aiheesta. Haastateltavia oli 12 ja sen jälkeen esille ei tullut enää uusia asioita. Haastattelut ajoittuvat toukokuun 2017 ja joulukuun 2018 väliselle ajalle.

Keskeisinä tuloksina tässä opinnäytetyössä voidaan pitää asiakaspalvelun tärkeyden, sairaalaympäristön tuntemisen, perusoikeuksien hallinnan, viranomaisyhteistyön hallinnan sekä raportoinnin ja kirjaamisen taitojen osaamista työelämään mentäessä. Nämä asiat tulisi opetussuunnitelman mukaista opetusta järjestettäessä lisätä opetukseen tai painottaa erityisesti opetuksessa.

Asiasanat: Turvallisuusala, perustutkinto, sisältö, Pohjois-Suomi

Marko Koivikko

Expert opinions on the content of a basic security degree in northern Finland

Year 2019

Pages

47

The aim of this thesis was to find out the working life experts' comments on the content of Vocational basic qualification in safety and security in Northern Finland. The results will be useful when the education provider organizes the studies. The results also indicate that the skills needed of graduates with a Vocational school basic qualification in Security are met when going to work in Northern Finland.

The idea to this thesis came when it was noticed that the basic safety qualification has not been renewed in a while and the needs of working life may have changed. The knowledge base of the thesis comes from the content of the Vocational school basic qualification in safety and security and defining the concepts in the field of safety and security. In this thesis, a theme interview was used as a method to find out what the expert respondents think. Expert respondents have expressed their views on two assisting themes and in a two actual themes. The qualitative method was used in the thesis. The qualitative method was chosen to get better results from Northern Finland.

In this thesis a discretionary, elective sample has been used. In practice, it means that interviewees who had the best knowledge were selected as the subject of their thesis. There were 12 interviewees and no new things came up after that. The interviews were arranged between May 2017 and December 2018.

Key findings in this thesis include the importance of customer service, knowledge of the hospital environment, management of fundamental rights, co-ordination of administration, and recording skills as the student moves to working life. These things should be taken into consideration when the education provider is planning the studies in the future.

Keywords: security sector, basic, contents, Northern Finland

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Turvallisuusalan perustutkinto Pohjois-Suomessa.....	9
3	Perustutkinnon pakollisen osan sisältö	11
4	Turvallisuusalan perustutkinnossa käytettäviä käsitteitä.....	13
4.1	Viranomaisyhteistyö turvallisuusosalalla	13
4.2	Työelämän perusvalmiudet turvallisuusosalalla.....	13
4.3	Perusoikeuksien huomioiminen turvallisuusalan työssä	14
4.4	Raportointi ja kirjaaminen turvallisuusosalalla	14
4.5	Sairaalaympäristön huomioiminen turvallisuusalan työtehtävissä..	14
4.6	Virastomestarin tehtävät turvallisuusalan näkökulmasta	15
4.7	Pelastustoimen osa-alueiden hallinta turvallisuusosalalla.....	15
4.8	Luotettavuus ja rehellisyys turvallisuusosalalla	15
4.9	Asiakaspalvelun hallinta turvallisuusosalalla	15
4.10	Riskienhallintaosaaminen	15
4.11	Ongelmanratkaisutaidot.....	16
4.12	Elämäntapa.....	16
4.13	Fyysinen kunto turvallisuusosalalla	16
4.14	Yleismies turvallisuusosalalla	17
4.15	Turvallisuusasiantuntija	17
4.16	Ohjaaja	17
4.17	Kalustonhoitaja	18
4.18	Suojelumies	18
4.19	Järjestyksenvalvoja	18
4.20	Vartija.....	18
4.21	Vahtimestari.....	18
4.22	Turvalaiteasentaja	19
4.23	Vartija-suojelumies	19
4.24	Työtehtävät turvallisuusosalalla.....	19
5	Teemahaastattelu.....	20
5.1	Käytetty otantamenetelmä	21

5.2	Teemahaastattelun aineiston analysointi.....	23
6	Tulokset	25
6.1	Turvallisuusalan koulutuksen sisältö	25
6.2	Poikkeavat vaatimukset turvallisuusalalla.....	28
6.3	Turvallisuusalan ammattinimikkeet	29
6.4	Turvallisuusalan työtehtävät	32
7	Johtopäätökset	33
8	Lähteet	41
	Painetut	41
	Sähköiset	42
	Julkaisemattomat.....	45
9	Taulukot	46
10	Liitteet.....	47

1 Johdanto

Lisääntyvät häiriötekijät yhteiskunnassa lisäävät monipuolisten turvallisuusalan palvelujen tarvetta (Kaukanen 2019). Yksityiseen turva-alaan kuuluvat vartiointitoiminta, turvallisuustekninen toiminta, järjestyksenvalvontatoiminta, turvallisuuskonsultointi sekä turvaurakointi, tekniset järjestelmät, tietoturvaluus ja näihin kaikkiin liittyvä koulutus. Turvallisuusalan perustutkinto antaa valmiudet työskennellä erilaisissa yksityisen turva-alan perustehtävissä sekä valmistaa turvallisuusalan jatkokoulutukseen. (Opetushallitus 2019.)

Turvallisuusalan perustutkinnon opetussuunnitelma on astunut voimaan opetushallituksen määräyksellä 1.8.2018 ja se on voimassa toistaiseksi (Opetushallitus 2017). Ammatillisen koulutuksen reformi on pääministeri Sipilän hallituksen yksi kärkihankkeista ja sen tarkoituksena oli vahvistaa ammatillisen koulutuksen yhteiskunnallista vaikutusta uudistamalla ammatillisen koulutuksen rahoitus ja rakenteet. Tavoitteena oli myös yhtenäistää rahoitus ja ohjaus ammatillisen koulutuksen osalta. Hallitus antoi esityksen uudeksi laiksi ammatillisesta koulutuksesta huhtikuussa 2017 ja se tuli voimaan 1.1.2018. Ammatillisen koulutuksen reformin yhtenä tarkoituksena on lisätä työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja ottaa käyttöön uusi koulutusoppimismalli. (Valtioneuvosto 2015, 18.) Turvallisuusalan perustutkinnon opetussuunnitelman uudistusta suunnitellaan aloitettavaksi vuoden 2019 aikana.

Työpaikoilla tapahtuvan oppimisen lisääminen edellyttää Turvallisuusalan perustutkinnon perusopintojen eli kaikille pakollisen osan kehittämistä paremmin työelämän tarpeita vastaavaksi. Tällä parannetaan opiskelijoiden valmiuksia selvitä työelämässä heti opintojen päätyttyä. Tämän opinnäytetyön tarkoitus on selvittää turvallisuusalan asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä millainen turvallisuusalan perustutkinnon sisällön tulisi olla, että se vastaisi parhaiten työelämän tarpeisiin. Tutkinnon pakollisessa osassa opetetaan perusteet, joiden avulla opiskelija voi siirtyä erikoistumisopintoihin ja sitä kautta työelämään. Tarkastelu kohdistuu tässä opinnäytetyössä Turvallisuusalan perustutkintoon kokonaisuutena. Tarkastelu painotetaan kuitenkin perustutkinnon pakolliseen osaan, koska se on ainoa tutkinnonosa, jonka kaikki opiskelijat käyvät poikkeuksetta läpi opinnoissaan ja siinä opetetaan perusteet myös kaikkien erikoistumisopintojen osalta sekä perusteet organisaatioiden turvallisuudesta. (Opetushallitus 2019.)

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää työelämän mielipiteet mitä turvallisuusalan perustutkinnon tulisi sisältää, jotta työelämän tämän hetken tarpeet tulisivat huomioiduksi Pohjois-Suomessa. Tällä rajauksella pyritään löytämään myös ne alueelliset turvallisuusalan perustutkinnon opetuksen sisältöön vaikuttavat erityispiirteet, joita pohjoisessa saattaa olla verrattuna muuhun Suomeen.

Opetussuunnitelman ja ammatillisen koulutuksen reformin myötä opetustapaa on useilla aloilla, muutettu tai ollaan muuttamassa perinteisestä luokkaopetuksesta tapaan, jossa opettaja toimii enemmän ohjaajana ja opiskelijan oma vastuu opintojen etenemisestä on kasvanut. Opetussuunnitelman ja opetustavan uudistumisen myötä olisi luontevaa ajatella, että seuraavassa vaiheessa oppilaitoksissa on tarkemmin keskityttävä sisältöön. Tutkinnon osaamisen tavoitteet on pääpiirteittäin määritetty opetussuunnitelmassa. Opetuksen toteuttaminen ja paikallisten vaatimusten ja erityispiirteiden noudattaminen sekä työelämän tarpeiden huomioon ottaminen on tärkeää opiskelijoiden työllistymisen kannalta. (Opetusalan ammattijärjestö 2019.)

Tässä opinnäytetyössä selvitän haastatteleamalla opettajia ja turvallisuusalan asiantuntijoita työelämän tarpeista Pohjois-Suomessa. Menetelmänä tässä opinnäytetyössä oli teemahaastattelu, mikä antoi mahdollisuuden keskustella vapaammin teemojen sisällä asiantuntijoiden kokemuksesta aiheeseen. Haastattelut käytiin noudattaen neljää teemaa. Ensimmäisinä teemoina olivat nimikkeet ja työtehtävät, joiden tarkoituksena oli johdatella haastateltava aiheeseen. Varsinainen haastatteluteema oli koulutuksen sisältö, jossa keskusteltiin siitä mitä työelämän näkökulmasta tutkinnon pitäisi sisältää, että valmistuneella töihin tulevalla henkilöllä olisi työelämää varten riittävät tiedot ja taidot toimia tehtävässään Pohjois-Suomen alueella. Toisena varsinaisena täydentävänä teemana oli asiantuntijoiden kokemus siitä, koetaanko turvallisuusalalla olevan sellaisia muista aloista poikkeavia vaatimuksia, jotka tulisi koulutuksessa huomioida.

2 Turvallisuusalan perustutkinto Pohjois-Suomessa

Turvallisuusalan perustutkintoon johtavaa opetusta annetaan Pohjois-Suomessa tällä hetkellä Torniossa, Limingassa, Kokkolassa, Ylivieskassa, Kajaanissa ja Rovaniemellä. Tutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä. Tutkinto sisältää sekä ammatillisia, että yhteisiä tutkinnonosia. Tutkinto sisältää pakollisen osan eli turvallisuusalan toiminta tutkinnonosan, joka on laajuudeltaan 45 osaamispistettä. Valinnaisina opintoina voi valita opetussuunnitelmaan mukaisesti useita eri vaihtoehtoja (Liite 1). Suurimmat valinnaiset kokonaisuudet ovat vartiointitoiminta, pelastustoiminta sekä turvallisuustekninen toiminta. (Opetushallitus 2017.)

Koulutuksen järjestäjä voi nimetä tutkinnonosan työelämän tarpeisiin perustuvan tutkinnon osan paikallisesti tarjottavaksi. Tämän sisällön tulee soveltua useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin ja sen tulee sisältää paikallisten tarpeiden mukaista osaamista. Tutkinnonosa tulee nimetä työelämän toimintokokonaisuuden mukaan ja sille on määritettävä ammattitaitovaatimukset ja laajuus. (Opetushallitus 2017.)

Ammatillisen koulutuksen reformin vaatimusten myötä, turvallisuusalan pakollisen osan opetusta toteutetaan, myös luokkaopetuksen tilalle tullessa inklusiivisen kaltaisessa opetusympäristössä, jossa kaikki oppilaat, myös erityistä tukea tarvitsevat oppilaat, ovat samassa muuten kanssa ja mitään erillistä erityisopetusta ei välttämättä järjestetä. Yhteisissä aineissa saatetaan järjestää pienryhmäopetusta tai muuta vastaavaa erityisopetuksen tarpeiden mukaista erillistä opetusta. Tässä edellä mainitussa järjestelmässä opettaja toimii pääosin opiskelun ohjaajana. Opettaja laatii opiskelijan omaehtoista opiskelua varten tehtävät ja ohjeistuksen, joiden avulla opiskelija omatoimisesti opiskelee aihekokonaisuuksien mukaan opettajan ohjauksessa. Opettaja toimii siis ohjaajana ja opiskelujen edistymisen valvojana. Tähän järjestelmään liittyy myös yhteisopettajuus. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että opiskelutehtävät sisältävät ammattiaineiden lisäksi yhteisiä aineita, kuten matematiikkaa, fysiikkaa, äidinkieltä jne. Tällä tavalla järjestettynä opiskelijan on myös helpompi huomata, miten yhteisten aineiden opiskelu linkittyy ammattiaineisiin ja mitä hyötyä niiden opiskelusta on työelämän kannalta. (Viisi keskeistä viestiä inklusiiviseen opetukseen - Teoriasta käytäntöön. 2014, 11-17; Opetusalan ammattijärjestö 2019.)

Tämä opiskelijälähtöinen opetustapa mahdollistaa opiskelijan henkilökohtaisen etenemisvauhdin ja omien opintojen yksilöllisen suunnittelun. Eli jokainen oppilas voi edetä opinnoissaan lähes täysin omaan tahtiin ja omien kykyjensä mukaan. Tämä mahdollistaa myös heikompien oppilaiden helpomman opiskelun ja henkilökohtaisen opintojen suunnittelun. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017.)

Opetuksen sisältö muodostuu tällä hetkellä opetussuunnitelman mukaisista aihekokonaisuuksista, jotka on sisällytetty edellä mainittuihin tehtäviin siten, että kaikki opetussuunnitelman aiheet tulevat käsiteltyksi pakollisen osan opintojen aikana. Pakollisen osan opetus koostuu pääasiassa turvallisuusalan perustiedoista ja -taidoista, sekä yritysturvallisuuden asiakokonaisuuksista. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017.) Turvallisuusalan perustutkinnon pakollisen osan sisältö voidaan luetteloida (Liite 2).

3 Perustutkinnon pakollisen osan sisältö

Perustutkinnon pakollisen osan sisältö muodostuu tällä hetkellä siten, miten kukin koulutuksen järjestäjä näkee opetussuunnitelman vaatimukset. Opetussuunnitelman pakollisen osan sisällön kahden ensimmäisen kohdan mukaan opiskelija hahmottaa yritysturvallisuuden osat alueet ja tunnistaa ja hahmottaa yritysturvallisuuteen liittyviä uhkia ja riskejä. Nämä edellä mainitut kaksi ensimmäistä kohtaa voivat aika laajasti tarkoittaa eri asioita tai erilaista tasoa koulutuksenjärjestäjästä ja opettajista riippuen, mitä nähdään tärkeäksi ja mille tasolle opetus voidaan käytettävissä olevan ajan puitteissa viedä. (Opetushallitus 2017, 3.) Esimerkiksi Winnova on turvallisuusalan perustutkinnon toteutus ja arviointisuunnitelmassaan jakanut uhkien ja riskien hahmottamisen tuotanto- ja logistiseen turvallisuuteen, tietoturvallisuuteen, palo- ja ympäristöturvallisuuteen, rikosturvallisuuteen ja henkilöturvallisuuteen kohdistuviin riskeihin. (Winnova 2015.)

Opetussuunnitelman vaatimusten kodissa kolmesta yhteentoista edellytetään, että opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa perusteet ennalta ehkäisevien turvallisuussuunnitelmien laadintaan. Opiskelijan on osattava myös turvallisuuteen liittyvän lainsäädännön perusteet sekä huomioitava perus- ja ihmisoikeudet työssään. Näihin edellä oleviin liittyy voimankäytön osaaminen ja taito toimia väkivaltaa, onnettomuuksia ja rikoksia estävällä tavalla. Opiskelijan on hallittava sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu sekä tiedottaminen ja viestintä omaan työhönsä sopivalla tavalla. Tutkinnon suorittanut opiskelija hallitsee perusteet tietoliikennetekniikasta ja langattomista turvallisuusratkaisuista sekä sosiaalisen median ja internetin hyötykäytön ja toisaalta myös niihin liittyvät riskit. Opiskelijan on lisäksi osattava toimia terveyttä edistävästi sekä opiskelussa, että työyhteisössä. (Opetushallitus 2017, 3; Winnova 2015, 3-6.)

Edelleen opiskelija hallitsee yrittäjyyden ja markkinoinnin perusteet turvallisuusalalla sekä perusasiat turvallisuusalan viranomaisorganisaatioista ja yhteistyöstä sekä tietää niiden toimintaympäristöt ja niiden toimintaan vaikuttavan lainsäädännön. Niin ikään opiskelija osaa hätäensiavun perusteet ja niiden mukaisen toiminnan sekä osaa tehdä hätäilmoituksen. Opiskelijan on myös osattava turvallisen tulenkäytön perusteet ja kyetä havaitsemaan paloalkuja sekä suorittaa oikeaoppinen alkusammutus sammutuspeitteellä tai käsiammuttimella. Opiskelijan on osattava toimia työturvallisuussäännösten ja ohjeiden mukaan sekä raportoida kaikesta toiminnastaan työnsä tilanteen ja lainsäädännön edellyttämällä tavalla. (Opetushallitus 2017,3; Winnova 2015, 3-6.)

Lähtökohtaisesti opiskelijan on osoitettava ammattitaitonsa näytössä. Tämä tarkoittaa sitä, että ammattitaito osoitetaan aidoissa työelämän tehtävissä. Näyttöympäristö on paikka, jossa osaaminen voidaan osoittaa tekemällä työtä käytännössä. Mikäli tämä osoittautuu mahdottomaksi voi koulutuksenjärjestäjä edellyttää, että opiskelija yksilöllisesti täydentää

osaamistaan muulla tavoin. Tämä tarkoittaa sitä, että näyttöä voi täydentää esimerkiksi haastattelulla tai kirjallisilla tehtävillä. Tutkinnonosan arviointi tapahtuu työprosessin hallinnan, työmenetelmien ja työvälineiden sekä materiaalin hallinnan, työn perustana olevan tiedon hallinnan ja elinikäisen oppimisen avaintaitojen hallinnan avulla. (Opetushallitus 2017, 3-7; Rovaniemen koulutuskuntayhtymä 2019, 12-13.)

Osa-alueiden keskinäistä jakoa turvallisuusalan perustutkinnon tutkinnonosien sisällä ei ole määritelty opetussuunnitelmassa (Opetushallitus 2017). Koulutuksenjärjestäjä vastaa siitä, kuinka paljon aika kuhunkin osa-alueeseen käytetään aikaa ja resursseja.

4 Turvallisuusalan perustutkinnossa käytettäviä käsitteitä

Tässä luvussa määrittelen tässä opinnäytetyössä käytettävät käsitteet. Kaikki opinnäytetyössä esille tulevat käsitteet eivät ole helposti määriteltävissä. Näihin kuuluvat esimerkiksi työelämän perusvalmiudet, raportointi ja kirjaaminen sekä asiakaspalvelun hallinta, koska ne voivat tarkoittaa eri organisaatioissa tai toimintaympäristöissä eri asioita. Tässä ne on kuitenkin avattu sellaisena, kun ne ovat tulleet tässä opinnäytetyössä esille.

4.1 Viranomaisyhteistyö turvallisuusallalla

Viranomaisyhteistyöllä tarkoitetaan yhteistyötä käytännön kenttätöissä ja suunnittelussa tai muussa vastaavassa asiantuntijatyössä poliisin, pelastuslaitoksen tai muiden viranomaisten kanssa. Lakia yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) sovelletaan vartioimisliiketoimintaan, järjestyksenvalvojatoimintaan ja turvasuojaustoimintaan eli yksityisiin turvallisuuspalveluihin. Lain tavoitteena on yksityisten turvallisuuspalveluiden laadun ja luotettavuuden varmistaminen sekä yksityisen turvallisuusalan ja viranomaisten yhteistyön edistäminen. (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015, 1§.)

Poliisin toimintamalli yrityksille rikostorjuntaan ohjeistaa yhteistyöstä viranomaistahojen kanssa. Tässä yhteistyössä on mukana yksityinen turvallisuusala niiltä osin, kun se kulloinkin on tekemässä yrityksissä tai muissa organisaatioissa turvallisuustyötä. Turvallisuustyöllä tarkoitan tässä vartiointia, aulapalvelua, turvatekniikan tehtäviä tai muita näihin rinnastettavia turvallisuusalan tehtäviä. (Rikostorjunnan toimintamalli yrityksille 2019.)

4.2 Työelämän perusvalmiudet turvallisuusallalla

Työelämän perusvalmiudet tarkoittavat ongelmien ratkaisukykyä, kriittisen ajattelun kykyä, luovuutta, sosiaalisia taitoja sekä yhteistyötaitoja. Lisäksi esille nousevat kyky oppia uusia asioita ja kehittyä, hyvä asenne ja oma-aloitteinen aktiivinen toiminta sekä vuorovaikutustaidot. Näihin edellä mainittuihin perustaitoihin sisältyvät arkiset asiat kuten aikataulujen noudattaminen ja asioista sopiminen. (Taidot tulevaisuuden työelämässä 2019; Target Jobs 2019.)

Nämä ovat taitoja, joita tarvitaan myös opiskelussa. Työnantajat arvostavat näitä työelämän perustaitoja niin korkealle, että niiden puutetta ei voi korvata edes hyvällä ammattitaitojen osaamisella. (Osaajia työelämään - Työelämän lainsäädäntö ja pelisäännöt 2019.)

4.3 Perusoikeuksien huomioiminen turvallisuusalan työssä

Perusoikeudet ovat jokaiselle valtion kansalaiselle sekä muille valtion oikeudenkäyttöpiirissä olevalle perustuslaissa takaamia oikeuksia. Perustuslain antamasta suojasta voidaan poiketa ainoastaan lailla säädetyissä rajatuissa tapauksissa. Perustuslain antama suoja sekä siitä poikkeaminen on säädetty kansallisessa lainsäädännössä. (Perustuslaki 1999. 2-luku.)

Perusoikeuksien ja niitä koskevien rajoitusten tunteminen on turvallisuusalan perustutkinnon opiskelijalle tärkeä, jotta hän voi perustella toimintansa lain mukaisesti sekä toimia kaikissa tilanteissa lain mukaisella tavalla. Perusoikeudet rajoittavat julkisen vallan käyttöä ja luovat puitteet julkisen vallankäyttäjän toiminnalle sekä rajoittavat julkisen vallan käyttöä yksilön oikeuksien hyväksi (Paasonen 2008, 35).

4.4 Raportointi ja kirjaaminen turvallisuusalalla

Vartijan on kyettävä kirjaamaan tapahtumat oman ja toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden oikeusturvan varmistamiseksi sekä toimeksiantajan tiedonsaantioikeuden sekä viranomaisvalvonnan turvaamiseksi. Tapahtumailmoituksesta tulee ilmetä vartijan tekemät havainnot sekä toimenpiteiden kohteena olleiden henkilöiden tiedot. (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015, 8§.)

Turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuneen on myös kyettävä tekemään erilaisia selvityksiä työssään. Kuten laatimaan pelastussuunnitelmia tai muita turvallisuuteen liittyviä suunnitelmia tai selvityksiä. Edellä mainittuihin liittyy myös esimerkiksi riskien arviointi sekä auditointi. Näissä tehtävissä tarvitaan raportoinnin ja kirjaamisen taitoja. (Koulutuskuntayhtymä OSAO - Turvallisuusvalvojan opinnot 2019.)

4.5 Sairaalaympäristön huomioiminen turvallisuusalan työtehtävissä

Asiakkaat ja heidän läheisensä ovat nykyisin entistä vaativampia aiheuttavat entistä enemmän uhkatilanteita ja ongelmia. Häiriökäyttäytyminen hoitohenkilökuntaa kohtaan on lisääntynyt viime vuosina. Näihin ongelmiin halutaan puuttua lisäämällä vartiointia sairaaloissa ja terveydenhuollon päivystyspaikoissa. (Yle 2017.)

Sairaalaympäristöllä tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä tiloja, joissa on jotain terveydenhuollon toimintaa. Näitä voivat olla esimerkiksi sairaalarakennukset, terveyskeskukset, hoitotilat, operointitilat, leikkaussalit, päivystykset, hallinnon tilat sekä erilaiset erikoistilat, kuten laboratoriot ja röntgentilat. (The Hospital environment - Buildings for Health Care Facilities. 2011.)

4.6 Virastomestarin tehtävät turvallisuusalan näkökulmasta

Virastomestarin tehtäviin kuuluu ennen kaikkea asiakaspalvelu. He toimivat esimerkiksi yritysten tai muiden organisaatioiden aulapalveluissa, joihin kuuluu myös kokousten ja toimistojen palveluun liittyviä tehtäviä. Asiakaspalvelu on virastomestarin tehtävässä keskeisin osa. Hän on usein ensimmäinen henkilö, jonka vieras kohtaa. (Tampereen aikuiskoulutuskeskus 2018.)

4.7 Pelastustoimen osa-alueiden hallinta turvallisuusallalla

Pelastustoimen osa-alueiden hallinta vartijan työssä tai muussa työssä, jota tekee turvallisuusalan perustutkinnosta valmistunut henkilö, voi tarkoittaa useita eri asioita riippuen siitä keneltä sitä kysytään. Turvallisuusalan perustutkinnon opetussuunnitelmassa määritellään osaamisvaatimukset pelastustoimen erikoistumisosaan siten, että opiskelija osaa huomioida työssään omatoimiseen varautumiseen ja pelastustoimintaan liittyvät lainsäädännön, selvittää asiakkaan varautumisen tarpeen ja tehdä tarvittavat suunnitelmat, kartoittaa riskit ja toimia havaitsemiensa riskien edellyttämällä tavalla. Hän osaa neuvoa ja opastaa asiakasta turvallisuuteen liittyvissä asioissa ja raportoi tarpeen mukaisesti. (Opetushallitus 2017, 12.)

4.8 Luotettavuus ja rehellisyys turvallisuusallalla

Vartija voi joutua tehtävässään rajoittamaan ihmisten kulkemista ja siten puuttumaan heille perustuslain (731/1999) suomiin perusoikeuksiin, kuten liikkumisen vapauteen. Vartija toimii tehtävässään toimeksiantajan tiloissa ja hänellä saattaa olla pääsy toimeksiantajan toiminnalle keskeisiin tietoihin. Tämän vuoksi toiminnan on oltava luotettavaa ja rehellistä kaikilta osin. Lisäksi vartijan tehtävää suorittavan henkilön on oltava henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva. (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015, 10§.)

4.9 Asiakaspalvelun hallinta turvallisuusallalla

Vartijan tehtävät saattavat joskus olla hyvin lähellä virastomestarin tehtävää ja siksi keskeistä myös vartijan tehtävässä on asiakaspalvelun hallinta. Vartijan työssä on mahdollista, että vartija kohtaa asiakkaita, jotka ovat syystä tai toisesta aggressiivisia tai muuten tyytymättömiä tilanteeseen on vartijan osattava kohdata asiakaspalvelun näkökulmasta haastavia asiakkaita. Aulapalvelun osalta vartijan ja virastomestarin työt eivät juurikaan eroa toisistaan, kun mietitään asiakaspalvelua. (Taidot tulevaisuuden työelämässä 2019.)

4.10 Riskienhallintaosaaminen

Organisaatioissa sattuu erilaisia poikkeamia kaiken aikaa. Kaikkiin toimintoihin sisältyy jonkinlaisia riskejä. Turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuneen riskienhallinnan osaaminen antaa organisaatiolle mahdollisuuden tunnistaa organisaatiolle kriittisiä riskejä, noudattaa sitä koskevia lakeja ja muita säädöksiä. Riskienhallintaosaaminen antaa mahdollisuuden käyttää

olemassa olevia resursseja siten, että niillä on vaikutusta riskien minimointiin tai poistamiseen. (SFS-ISO 31000:2011, 5.)

Organisaation riskienhallinta on järjestelmällistä toimintaa, jolla organisaation riskejä hallitaan. Riski on sellainen tekijä, joka vaikuttaa organisaation tavoitteisiin yleensä negatiivisesti. Riskin voi olla myös positiivinen. Riskin omistaa se, jolla on mahdollisuus vaikuttaa riskin olemassaoloon. Tämä tarkoittaa sitä, että yleensä vartija tai muu turvallisuusalan perustutkinnosta valmistunut ei omista riskiä ja sen vuoksi hänen mahdollisuutensa vaikuttaa siihen on havainnointi ja raportointi. (SFS-ISO 31000:2011, 8-9; Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 2011.)

4.11 Ongelmanratkaisutaidot

Työssään vartija tarvitsee erityisiä ongelmanratkaisutaitoja. Vartija on henkilö, jota lähestytään erittäin helposti tilanteessa, jossa on ongelmia esimerkiksi asiakkaan kanssa. Ongelman kärjistyessä siihen pisteeseen, että ei tiedetä mitä tehdään tai asiakas alkaa menettää malttinsa otetaan yhteyttä vartijaan. Tämän vuoksi turvallisuusalan perustutkinnon opinnoissa on kiinnitettävä huomiota siihen, että oppilaat osaavat toimia uudentilanteissa ja poikkeavissa tilanteissa sovinnollisuutta edistäen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, 53.)

Ongelmanratkaisutaidot ovat asia, jota turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuvalla odotetaan työelämässä. Näitä taitoja odottavat työnantajat, asiakkaat ja muut kuhunkin tilanteeseen liittyvät odottavat vartijalta, mikäli tilanne on sellainen, että siihen osalliset eivät tiedä mitä pitäisi tehdä. Ongelmanratkaisutaidot ovat nousseet esille yhtenä tulevaisuuden työelämän perustaitona (Taidot tulevaisuuden työelämässä 2019).

4.12 Elämäntapa

Elämäntapa on jokaiselle yksilölle tavanomainen tapa toimia asioissa ja elää elämäänsä. Elämäntapaan kuuluu esimerkiksi henkilön pukeutuminen, asenteet ja arvot. Nämä tulee olla turvallisuusalan työntekijällä sellaiset, että ne kestävät tarkastelun. Tarkoitan tässä, että esimerkiksi vartijana toimiva henkilön ei voi vapaa-ajallaankaan tehdä mitä tahansa. Toisin sanoen turvallisuusosalalla olevalta ja sinne pyrkivältä edellytetään nuhteetonta taustaa. Tämä myös aika usein tarkastetaan teettämällä turvallisuusselvitys henkilöstä. (Stadin ammatti- ja aikuisopisto 2019.)

4.13 Fyysinen kunto turvallisuusosalalla

Hyvä fyysinen kunto on keskeinen vaatimus turvallisuusosalalla. Turvallisuusosalalla hyvää kuntoa tarvitaan työn fyysisten vaatimusten vuoksi. Työ sisältää paljon seisomatyötä ja, joissakin tehtävissä tarvitaan vielä erityisen hyvää kuntoa. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi työt, jotka sisältävät pelastustoimen tehtäviä. Pelastustoimen tehtäviin tähtäävät osallistuvat jo

koulutusvaiheessa sisäministeriön julkaisun (2016) Ohje pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä mukaisiin testeihin. (Sisäministeriö 2016.)

4.14 Yleismies turvallisuusalalla

Vartija tai muu turvallisuusalalla työskentelevä saattaa kohdata tilanteita, joissa häneltä odotetaan kykyä suoriutua monenlaisista tehtävistä. Yleismiehellä tarkoitetaan tässä tapauksessa sitä, että pitää olla kyky ja halu oppia uusia asioita ja kehittyä koko ajan muuttuvassa toimintaympäristössä. Hyvä asenne ja oma-aloitteinen sekä aktiivinen toiminta ovat vartijalle tai muulle turvallisuusalan työntekijälle eduksi. (Taidot tulevaisuuden työelämässä 2019; Target Jobs 2019.)

4.15 Turvallisuusasiantuntija

Turvallisuusasiantuntijan nimikkeet, koulutus ja asema siinä organisaatiossa, jossa he työskentelevät vaihtelevat. Tässä opinnäytetyössä turvallisuusasiantuntijalle tyypillisiä nimikkeitä ovat turvallisuusvalvoja, turvallisuuspäällikkö ja turvallisuussuunnittelija. Aikaisemmista turvallisuusasiantuntijoiden tehtävistä poiketen turvallisuusasiantuntijat toimivat enemmän myös organisaation kaikkien tasojen tukena turvallisuuteen liittyvissä asioissa. Turvallisuusasiantuntijan koulutuksen olisi oltava laaja ja sen tulisi sisältää myös vaativien inhimillisten ja sosiaalisten tilanteiden hallintaan liittyvää osaamista. (Reiman 2015, 4.)

Turvallisuusasiantuntijoiden tehtävissä on paljon yhteisiä organisaatiosta riippumattomia piirteitä. Heillä tulee olla kyky hallita nopeasti muuttuvia tilanteita ja soveltaa parhaita käytäntöjä omassa työssään. Turvallisuusasiantuntijan työtehtävässä tarvittava osaaminen voi olla sirpaleista ja riippuu siitä millaiseksi tehtäväkuva missäkin organisaatiossa muodostuu. Turvallisuusasiantuntijalle tärkeitä ominaisuuksia ovat Reimanin (2015) mukaan esimerkiksi määrätietoisuus, kokonaisuuksien hahmottaminen, kyky tehdä itsenäisiä päätöksiä paineen alaisena sekä hallita tehtävän mukainen turvallisuusosaaminen ja perusosaaminen sekä tuntee hyvin kohde, jossa hän työskentelee (Reiman 2015, 5-6).

4.16 Ohjaaja

Ohjaajalla tarkoitetaan tässä tapauksessa henkilöä, joka työskentelee esimerkiksi vastaanottokeskuksissa. Turvapaikanhakijoiden ohjaajien tehtävänä vastaanottokeskuksissa on erilaiset avustavat tehtävät, jotka auttavat turvapaikanhakijoita selviytymään arjen askareista, huolehtia majoitustoiminnasta vastaanottokeskuksessa, suunnitella ja toteuttaa työ- ja opintotoimintaa sekä pitää yhteyttä viranomaisiin. Ohjaajien työnkuvat muotoutuvat hakijoiden osaamisen ja taitojen mukaan. Pätevyysvaatimuksena soveltuva ammatillinen koulutus. (Suomen Punainen Risti 2019.)

4.17 Kalustonhoitaja

Kalustonhoitaja on tässä tapauksessa henkilö, joka työskentelee pelastustoimen tehtävissä. Tehtävä voi olla teollisuuden kohteessa tai pelastuslaitoksessa. Tehtävässä olevan koulutus perustuu yleensä vapaaehtoisten koulutusjärjestelmän mukaiseen koulutukseen.

4.18 Suojelumies

Suojelumies on vapaaehtoisten koulutusjärjestelmän mukaisen koulutuksen perusteella suorittaa esimerkiksi vartioimisliikkeen palveluksessa teollisuuden kohteessa palontorjuntaan liittyviä tehtäviä. (Securitas 2019.)

4.19 Järjestyksenvalvoja

Järjestyksenvalvoja on henkilö, joka suorittaa järjestyksenvalvontatehtäviä. Hän voi suorittaa järjestyksenvalvontatehtäviä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa tai muuten. Järjestyksenvalvoja voidaan asettaa vain niille paikoille, johon se on lain yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) mukaan mahdollista. Järjestyksenvalvojana voi toimia sellainen henkilö, jolla on voimassa oleva Poliisin myöntäminen järjestyksenvalvojaksi voimassa. (Paasonen & Ellonen 2017,53-54.)

4.20 Vartija

Vartija on henkilö, joka suorittaa vartiointitehtäviä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa. Vartijan on lisäksi oltava Poliisin tehtävään hyväksymä henkilö, jolla on väliaikaisen vartijan tai vartijan koulutus käytynä ja kortti voimassa. Kortin voimassaolo tarkoittaa sitä, että Poliisi ei ole peruuttanut sitä, eikä se ole vanhentunut. Poliisi voi myös peruuttaa kortin, mikäli henkilö on osoittautunut sopimattomaksi tehtävään esimerkiksi tekemällä rikkoimuksia tai rikoksia. Poliisin ja rajavartiolaitoksen avuksi asetetulla järjestyksenvalvojalla on myös oltava vartijan peruskoulutus suoritettuna (Paasonen & Ellonen 2017,21.)

4.21 Vahtimestari

Vahtimestari on omaoikeutta suorittava henkilö, jolla ei ole välttämättä mitään tehtävään valmistavaa koulutusta eikä myöskään koulutusvaatimusta olemassa. Vahtimestarin luotettavuutta ei ole välttämättä mitenkään tarkastettu rekrytointiprosessissa. Vahtimestarin tehtävään ei myöskään kohdisteta minkäänlaista viranomaisvalvontaa. Vahtimestarilla ei ole jokamiehenoikeuksista poikkeavia oikeuksia. (Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi järjestyslain 22 §:n, järjestyksenvalvojista annetun lain ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamisesta 239/2009.)

4.22 Turvalaiteasentaja

Turvasuojaaja on henkilö, joka on turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan tai turvasuojaustoitinnan harjoittajan palveluksessa oleva ja, joka suorittaa laissa (1085/2015) tarkoitettuja hyväksymistä edellyttäviä turvasuojaustehtäviä. Turvasuojaajalle ei ole olemassa erityisiä koulutusvaatimuksia, mutta hänen tulee olla rehellinen ja luotettava sekä henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopiva tehtävään. (Paasonen & Ellonen 2017, 117-118.)

4.23 Vartija-suojelumies

Vartija-suojelumies on nimike, jota käytetään teollisuudessa henkilöllä, jonka tehtäviin kuuluu sekä vartijan, että suojelumiehen enemmän palontorjuntaan viittaavia tehtäviä. (Paasonen & Ellonen 2017, 21; Securitas 2019.)

4.24 Työtehtävät turvallisuusosalalla

Kuten tässäkin aikaisemmin olen kertonut turvallisuusosalalla, vaaditaan monipuolista osaamista (Taidot tulevaisuuden työelämässä 2019; Target Jobs 2019). Siksi turvallisuusalan työtehtävien määrittelyminen yksiselitteisesti on vaikeaa. Tehtävät ja nimikkeet sekoittuvat ja saman nimikkeen alla voidaan tehdä erilaisia töitä ja samoin eri nimikkeiden alle voi kuulua samoja työtehtäviä (Reiman 2015, 4-6).

5 Teemahaastattelu

Tässä luvussa kerron otantamenetelmästä sekä aineiston keräämisestä sekä analysoinnista (Brinkmann 2013, 90-91). Aiheeseen perehtyminen on tapahtunut omassa työtehtävässä ja aihe on selkeytynyt työelämän tarpeen mukaisesti ammatillisen koulutuksen reformin toimenpiteiden edetessä. Aihe ja sen tarkentuminen ovat tapahtuneet suunnitteluvaiheessa, jolloin olen päättänyt käytettävistä menetelmistä ja alustavasta aikataulusta. Opinnäytetyön suunnittelu ja toteuttaminen ovat tapahtuneet limittäin. Opinnäytetyön aihe on käsitelty ja tarkennettu yhdessä työelämän kanssa. Työelämäyhteytenä tässä aiheen tarkennuksen vaiheessa on toiminut erään turvallisuusalan oppilaitoksen kehittämistoimikunta, jossa työelämä on vahvasti edustettuna. Toimikunnassa oli työelämän edustajia vartiointiliikkeistä, turvasuojausta tekevästä yrityksistä sekä näiltä töitä tilaavista tahoista. Opinnäytetyön toteutusvaiheessa tein haastattelut sekä käsittelin aineiston. Viimeisessä vaiheessa käytetyt menetelmät ja saatujen tulosten perusteella tehdyt johtopäätökset on kirjoitettu raportiksi. (Brinkmann 2013, 83-85.)

Tämän opinnäytetyön toteuttamisessa on käytetty menetelmänä teemahaastattelua. Haastateltaviksi valittiin harkinnan perusteella joukko turvallisuusalan ammattilaisia, joiden oletettiin osaavan kertoa tässä selvitettävästä työelämän tarpeesta omasta käytäntöön perustuvasta kokemuksesta. Otanta on siis tapahtunut harkinnanvaraisesti. Valitsin ensin mukaan kaksi turvallisuusalan opettajaa, joiden kanssa pohdittiin ketkä alueen ammattilaisista ja opettajista osaavat kertoa Pohjois-Suomen työelämän tarpeesta käytännössä. Tällä perusteella valittiin kymmenen vastaajaa alueen ammattilaisista, jotka valittiin haastateltavaksi näiden kahden opettajan lisäksi.

Laadullisessa tutkimuksessa puhutaan harkinnanvaraisesta otoksesta. Tällä tarkoitetaan, että yleensä aineisto/tutkittavat valitaan tutkijan asettamien kriteereiden perusteella. Kun tutkimusaineisto kerätään ihmisiltä, tutkittavia voidaan etsiä esimerkiksi jo olemassa olevien kontaktien avulla. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006c.) Tässä käytetty harkinnanvarainen menetelmä on eliittiotanta, jonka perusteella opinnäytetyöhön valittiin sellaiset henkilöt, joilla uskottiin olevan parhaiten tietoa työelämän tarpeesta liittyen turvallisuusalan perustutkinnon sisältöön liittyen. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 88.)

Ennen yksittäisten vastaajien valintaa aihetta oli käsitelty alueen ammattilaisten kanssa koontumisessa, jossa heitä oli paikalla jokaiselta erikoistumisen suuntautumisvaihtoehdosta sekä erikseen vielä sellaisia henkilöitä, joiden osaaminen kohdistuu tutkinnon pakolliseen osaan. Huomioimalla alussa heidän vastauksensa keskeisiin kysymyksiin, saatiin kahdellatoista vastaajalla aikaan tilanne, jossa uusia asioita ei enää tullut haastatteluissa esille. (Heinonen, Keinänen & Paasonen. 2013, 61.)

5.1 Käytetty otantamenetelmä

Koska tässä tapauksessa tarvitaan kokonaisvaltaista tiedonhankintaa siitä mikä perustutkinnon sisältö tulisi olla ja kaikki huomioon otettavissa olevat seikat tulee tulla tässä opinnäytetyössä esille, on tähän valittu laadullisen tutkimuksen menetelmä välineeksi tiedon hankintaan (Alasuutari 2007, 38). Tiedon hankintaan käytetään asiantuntijoita, jotka ovat alan opettajia, alalla työskenteleviä tai palveluja hankkivia turvallisuusalan asiantuntijoita. Tarkoituksena on tarkastella perustutkinnon pakollisen osan sisältöä mahdollisten opetuksessa tai opetussuunnitelmassa olevien puutteiden löytämiseksi. Tähän opinnäytetyöhön olen valinnut menetelmäksi teemahaastattelun. Tarkoituksena on toteuttaa opinnäytetyö mahdollisimman joustavasti ja hyödyntää kaikki haastattelujen aikana esiin tulevat näkökulmat mahdollisimman tehokkaasti työelämän mielipiteen selvittämiseksi sisällöstä. (Hirsjärvi, ym. 1997, 159-160.)

Ihmiset tarkastelevat asioita eri näkökulmista ja kukin omalla kokemuksellaan. Opinnäytetyössä on tarkoitus tuoda esille mahdollisimman objektiivinen ja monipuolinen näkökulma siihen mikä perustutkinnon sisällön tulisi olla, että se parhaiten palvelisi valmistuvaa opiskelijaa ja sitä kautta työelämää. Tähän opinnäytetyössä on käytetty laadullista menetelmää, koska määrällinen menetelmä ei olisi voinut tuottaa tarvittavaa tietoa alueellisista erityispiirteistä ja työelämän tarpeista yhtä tehokkaasti ja luotettavasti. (Hirsjärvi, ym. 1997, 155-157.)

Ennen yksittäisille henkilöille pidettyjä varsinaisia haastatteluja testasin haastattelut neljällä eri ryhmällä, jossa oli mukana opettajia sekä työelämän asiantuntijoita. Heidät jaettiin ryhmiin oman asiantuntemuksen mukaan. Näissä ryhmissä käytiin keskustelu haastattelukysymysten pohjalta, joiden tulokset kirjattiin ylös ennen varsinaisia haastatteluja. Ryhmässä haastatteltujen yksityisyys huomioidaan tässä opinnäytetyössä siten, että heidän henkilöllisyys, ei tule esille. (Oliver 2010, 86.) Tässä vaiheessa olisin voinut vielä muuttaa kysymyksiä tai painotuksia palautteen perusteella, mutta siihen en kokenut olevan tarvetta.

Yksittäisten asiantuntijoiden haastattelut toteutettiin teemahaastatteluna ennalta laadittujen kysymysten ohjatessa keskustelua haluttuun suuntaan. Toteutin haastattelut toukokuun 2017 ja marraskuun 2018 välisenä aikana. Haastateltavat henkilöt on valittu opinnäytetyön haastateltaviksi asiantuntemuksensa perusteella ja he ovat kaikki turvallisuusalan asiantuntijoita. Aluksi testasin teemahaastattelun menetelmänä ja kysymykset niiden kahden opettajan haastattelun avulla, joiden kanssa muut haastateltavat valittiin tähän opinnäytetyöhön. Tässä vaiheessa olisi edelleen vielä ollut mahdollisuus muuttaa kysymyksiä tai menetelmää, mutta päädyin tekemään myös loput haastattelut samalla menetelmällä ja noudattaen samoja haastatteluteemoja, koska mitään ongelmia ei ollut havaittavissa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006a.)

Haastattelu eteni seuraavien teemojen mukaisesti (Liite 3):

1. Asiantuntijavastaajan mielipide turvallisuusalalla käytettävistä ammattinimikkeistä
2. Asiantuntijavastaajan mielipide turvallisuusalan ammattinimikkeiden alla tehtävistä työtehtävistä
3. Asiantuntijan mielipide, siitä mitä turvallisuusalan perustutkinnon tulisi sisältää edellä mainituista työtehtävistä selviytymiseksi
4. Asiantuntijan mielipide siitä onko turvallisuusalalla sellaisia muista aloista poikkeavia vaatimuksia, jotka olisi turvallisuusalan perustutkinnon koulutuksessa huomioitava

Haastateltavien taustatietoja kysyttiin seuraavasti heidän asiantuntemuksensa selvittämiseksi (Liite 3):

1. Minkä ikäinen olet?
2. Mikä tehtäväsi on tällä hetkellä?
3. Työkokemuksesi on tämän hetkessä tehtävässä?
4. Millaisissa tehtävissä ja kuinka kauan olet toiminut turvallisuusalalla?
5. Koulutustaustasi?

Riittävä haastateltavien määrä selviää alustavalla tulosten tarkastelulla. Siinä vaiheessa, kun uusia ajatuksia ei haastateltavien kanssa keskusteltaessa enää tule on haastateltavia riittävä määrä. Haastattelut vaativat paljon aikaa ja ovat siksi työläitä toteuttaa. Kuitenkin keskustelut olivat kiinnostavia ja oli mielenkiintoista kuulla erilaisia mielipiteitä siitä mitä turvallisuusalan perustutkinnon pakollisessa osassa tulisi opettaa. Haastattelujen tuloksena syntyvästä aineistosta, tehdään arviointi, onko se tuottanut sellaisia ajatuksia perustutkinnon sisällöstä, joita ei ole aikaisemmin havaittu. (Alasuutari 2007, 44.)

Haastateltavat on valittu siltä alueelta, joka opinnäytetyön rajauksessa on otettu alueeksi eli Pohjois-Suomesta. Haastateltavien joukossa on opettajia ja työelämän asiantuntijoita. Työelämän asiantuntijat on valittu siten, että he työskentelevät vartijoiden tai turvasuojaajien esimiehenä tai ovat palveluja tilaavia johtavassa asemassa olevia henkilöitä. Haastatteluista olen tehnyt kirjalliset muistiinpanot käydyn keskustelun perusteella, koska tässä opinnäytetyössä ei vastaajan kielellisillä ilmaisuilla tai äänenpainoilla ei ole merkitystä, vaan vastauksen sisältö ratkaisee. (Eskola & Suoranta 2014, 66; Alasuutari 2011, 64.) Maantieteellisten etäisyyksien vuoksi osa haastatteluista on tehty puhelimitse.

5.2 Teemahaastattelun aineiston analysointi

Aineistolähtöisesti ajateltuna keskeiset aiheet eli teemat muodostuvat suoraan haastattelukysymysten mukaan. Haastatteluissa esitetään haastateltaville neljä kysymystä, joiden tarkoituksena on herättää ajatuksia ja johdattaa keskustelua siihen suuntaan, että työelämän tämän hetken tarpeet tulevat esille, kunkin haastateltavan osaamisen alueelta. Osaamisen alueilla tarkoitan tässä turvallisuusalan perustutkinnon perusopetusta ja erikoistumisopintoja, joista keskeisimmät ovat tässä tapauksessa vartiointi, pelastustoiminta ja turvasuojaus sekä organisaatioiden turvallisuus. Organisaatioiden turvallisuudella tarkoitan perustutkinnon pakollisen osan sisältöön kuuluvaa yritysturvallisuutta. Ryhmähaastattelussa vastaaja, joka ei tehtävänsä puolesta asetu mihinkään edellä mainituista erikoistumisopintoja vastaavista aihealueista, kuuluu tähän ja he miettivät tilannetta turvallisuusalan toiminta tutkinnon osan näkökulmasta.

Turvallisuusalalla on käytössä laajasti erilaisia nimikkeitä. Tässä opinnäytetyössä selvitetään sitä, millaisia ammatti- ja tehtävänimikkeitä alalla on tällä hetkellä käytössä. Millaiset työt näiden ammattinimikkeiden alla työelämä näkee turvallisuusalan töiksi ja mihin tehtäviin turvallisuusvalvojan tutkinnon opiskelleita palkataan. Kysymykset myös johdattelevat vastaajaa aiheessa eteenpäin. Tarkoituksena on selvittää, millaisia työtehtäviä näiden edellä mainittujen ammattinimikkeiden alla tehdään. Turvallisuusalan työtehtävät saattavat sisältää erilaisia työnantajakohtaisia tehtäviä, joista on asiakkaiden kanssa sovittu ja onko työntekijöillä usein turvallisuusalan tehtävään kuulumattomia muita tehtäviä.

Näiden johdattelevien aiheiden jälkeen aloitettiin haastateltavien kanssa keskustelu varsinaisen perustutkinnossa tarvittavan osaamisen selvittämiseksi. Asiantuntijoiden mielipiteet perustutkinnon sisällöstä on keskeistä tämän opinnäytetyön varsinaisen kysymyksen selvittämiseksi. Pääkysymyksen tarkoitus on selvittää, millaista osaamista opiskelijalla on asiantuntijoiden mukaisesti oltava töihin tullessa, että hänellä olisi riittävä osaaminen aloittaa työt. Pääosan haastatteluihin käytetystä ajasta käytetään tämän aihepiirin pohdintaan, koska tästä saadaan eniten tarvittavaa tietoa ja se vastaa opinnäytetyön pääkysymykseen.

Haastateltavilta kysyttiin myös turvallisuusalan poikkeavista vaatimuksista, tarkoituksena selvittää, onko asiantuntijavastaajalla tiedossa vaatimuksia, jotka poikkeavat muista aloista tai jotka erityisesti korostuvat turvallisuusalalla. Tämän on toinen aihepiiri, joka kertoo siitä mitä opiskelijoille tulisi opettaa ja mikä heitä työelämään pääsyssä auttaisi. Tämän aihepiirin tarkoituksena on täydentää varsinaista sisältöä koskevasta aihepiiristä saatavia vastauksia.

Haastattelujen keskeiset teemat eli aihepiirit, joista haastateltavien kanssa on keskusteltu muodostavat aineistolle rungon, jonka mukaan se järjestetään. Aineistoa järjestettäessä jokainen kysymys muodostaa yhden teeman, joiden mukaan vastaukset järjestellään.

(Brinkmann 2013, 90-91.) Tarvittaessa raportissa käytetään sitaatteja aineistosta tarpeen mukaan. Aineisto siis pilkotaan pienempiin osiin.

Käytettyjen sitaattien tulee olla sellaisia, että ne kertovat asiasta jotain. Sitaatteja käytettäessä myös huomioidaan vastaajien anonymiteetti eli varmistetaan, että siitä ei voi tunnistaa vastaajaa. Teemojen nimeämisessä olen pyrkinyt huomioimaan, että pysytään kuvaavassa tyylissä, että lukijan on helpompi seurata teemojen merkitystä kokonaisuudelle. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b.)

Tässä opinnäytetyössä etsitään aineistosta alalle tyypillisiä asioita, jotka tiedetään ja tunnetaan ja on huomioitu tämän hetken opetuksessa. Saatua aineistoa on verrattu, myös tämän hetken opetussuunnitelman sisältöön. Opetussuunnitelmaan vertaamalla saadaan esille jäljelle jäävä epätyypillinen aineisto, joka ei siis sisälly tämän hetken opetukseen. Aineistoa siis pilkotaan pienempiin osiin ja jatketaan niiden tarkastelua. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b.)

Työn edetessä etsin aineistosta aiheita, joita ei tämän hetken opetussuunnitelmassa suoraan mainita. Aineistoa tarvitaan vain sen verran, kun tehtävän kannalta on tarpeellista. Miltei heti haastattelujen käynnistyttyä alkoi tulla esille aiheita, jotka esiintyvät useammin kuin kerran. Tämä oli nähtävissä jo kuuden ensimmäisen haastattelun jälkeen. Jatkoisin haastatteluja niin kauan, että uusia asioita ei enää tullut esille. Kymmenen haastattelun jälkeen ei enää tullut esille uusia asioita ja aineisto alkoi toistaa itseään. Poimin aineistosta tuloksiin vain kylläntyneet vastaukset tuloksiin. Aineiston vastauksista etsittiin samankaltaisuutta ja tulokset ovat asiantuntijoiden samankaltaisista vastauksista. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b; Heinonen yms. 2013, 61.)

6 Tulokset

Tämän opinnäytetyön tulokset on jaoteltu haastattelussa käytettyjen keskustelua ohjaavien kysymysten mukaan siten, että ammattinimikkeet ja niiden alla tehtävät työtehtävät ovat saman alaotsikon alla. Tärkeimmät tulokset ovat sisältöä koskevat tulokset sekä asiantuntijoiden esittämät poikkeavat vaatimukset. Nämä ovat vaatimuksia, joita asiantuntijat ovat katsooneet erityisesti turvallisuusalan töihin tulevalle vasta valmistuneella tulisi olla, että työelämän vaatimukset tulisivat täytetyksi.

6.1 Turvallisuusalan koulutuksen sisältö

Tässä osassa kerron mitä asiantuntijavastaajien mukaan opiskelijan tulisi osata töihin tullessaan, että hänellä olisi riittävä osaaminen aloittaa työt turvallisuusalan perustehtävissä. Tämä kertoo siitä mitä turvallisuusalan perustutkinnossa olisi opetettava. Tässä on kuitenkin muistettava se, että kaikki eivät opiskele kaikkia tutkinnon osia. Sen vuoksi asiat, jotka halutaan kaikkien valmistuvien hallitsevan, täytyy opettaa tutkinnon pakollisessa turvallisuusalan toiminta tutkinnon osassa. Koulutuksen sisältö on kaikkein keskeisin osa vastauksista ja vastaa yhdessä asiantuntijoiden mielestä alalla esiintyvien poikkeavien vaatimusten kanssa opinnäytetyön pääkysymykseen.

Asiakaspalvelun hallinta koettiin asiantuntijavastaajien mielestä kaikkein tärkeimmäksi taidoksi mitä vasta valmistuneella töihin tulossa olevalla voi olla. Asiakaspalvelun tärkeys korostuu turvallisuusalalla, koska vartija tai järjestyksenvalvoja tai muu alalla työskentelevä voi joutua rajoittamaan asiakkaan toimintaa, jollakin tavalla. Asiakaspalvelun merkitys korostuu ja sillä tarkoitetaan tässä erityisen hyviä asiakaspalvelutaitoja kuten asiantuntijavastaaja (Haastateltava 9 2018) sanoo ”asiakaspalvelu ja ihmisten kohtaaminen on tärkeää” tai asiantuntijavastaaja (Haastateltava 4 2017) korostaa hyviä asiakaspalvelutaitoja hankalan asiakkaan kohtaamisessa. (Taulukko 1.)

Asiakaspalveluun kuuluu myös erilaisiin vartijan työtehtäviin liittyvä asiakaspalvelu ja sen lisäksi sellaiset tilanteet, joissa kohdataan hankalia asiakkaita tai muuten haastavia tilanteita, kuten tilanteet, joissa joudutaan puuttumaan ihmisten tekemisiin tai esimerkiksi poistamaan heitä jostakin. (Taulukko 1.) Asiakaspalvelutaidot huomioidaan opetussuunnitelmassa (Opetussuunnitelma 2018).

Sairaalaympäristön erityispiirteet on myös tullut esille asiantuntijavastaajien haastatteluissa. Sairaalaympäristö koetaan asiantuntijavastaajien mielestä sellaisena, jossa on vartiointitoiminnasta poikkeavia huomioon otettavia asioita, jotka vaikuttava vartijan tai muun turvallisuusalan työntekijän toimintaan kohteessa. Tällaisia poikkeavia vaatimuksia ovat esimerkiksi

toimintaympäristöön liittyvät asiat sekä sairaalassa olevien potilaiden käsittelyyn liittyvä osaaminen. (Taulukko 1.)

Potilaiden käsittelyssä ja heidän kanssaan asiakaspalvelutilanteissa toimittaessa on huomioitava psyykkiset sairaudet, kehitysvammaisuus sekä muut mahdolliset kanssakäymiseen vaikuttavat asiat. Asiantuntijavastaajan (Haastateltava 9 2018) mukaan ”psyykkisesti sairaat on huomioitava uhkatilanteiden hallinnassa”. Sairaalaympäristön erityispiirteitä ei ole huomioitu tämän hetken opetussuunnitelmassa. (Taulukko 1.)

Useat asiantuntijavastaajista ottivat esille perusoikeuksien tuntemisen. Perusoikeuksien tunteminen on turvallisuusalalla tärkeää, että voidaan varmistaa turvallisuusalalla työskentelevän vartijan tai järjestyksenvalvojan, muut alan työntekijän, toimenpiteiden kohteena olevan tai asiakkaan oikeusturva. (Taulukko 1.)

Viranomaisyhteistyö oli esillä useissa keskusteluissa asiantuntijoiden kanssa. Tällä tarkoitettiin yhteistyötä käytännön kenttätyössä ja suunnittelussa tai muussa vastaavassa asiantuntijatyössä poliisin, pelastuslaitoksen tai muiden viranomaisten kanssa. (Taulukko 1) Opetussuunnitelman mukaan pakollisessa osassa on käsiteltävä perusasiat turvallisuusalan viranomaisorganisaatioista ja yhteisöistä ja tietää niiden toimintaan vaikuttavan lainsäädännön (Opetushallitus 2017). Vastausten perusteella viranomaisten kanssa tehtävää yhteistyötä on käsiteltävä opetussuunnitelman vaatimusta laajemmin. (Taulukko 1.)

Kirjallinen raportointi on alalla tärkeää ja sitä tehdään lähes kaikissa alan tehtävissä jossain muodossa. Tämän vuoksi muistiinpanojen tekeminen ja keskeisten asioiden muistaminen koettiin tärkeäksi asiaksi. Keskustelujen keskeiset asiat on opiskelijoiden opittava laittamaan ylös ja muistaman annetut työtehtävät. Oma-aloitteinen ote tehtävien hoitamisessa on alan työtehtävissä hallittava, koska usein työskennellään yksin ja tilanteissa, joissa vaaditaan ongelmanratkaisutaitoja. Lisäksi työtehtävät sijoittuvat hyvin erilaisiin työympäristöihin ja voivat myös vaihdella työvuoron aikana useasti. (Taulukko 1.)

Pelastustoimen osa-alueiden hallitsemista pidetään asiantuntijavastaajien mukaan tärkeänä perusasiaa töihin tulevilta opiskelijoilta. Kunto on myös oltava hyvä ja sitä on ylläpidettävä koko työuran ajan. Asiantuntijavastaajan (Haastateltava 4 2017) mukaan ”Pelastustoimen perusasiat pitää olla hallussa kaikilla opiskelijoilla”. (Taulukko 1.)

Luotettavuus ja rehellisyys ovat asioita, joita ilman ei turvallisuusalalla voi toimia. Nämä tois-tuivat lähes kaikkien asiantuntijavastaajien kanssa keskusteltaessa jossain muodossa. Luotettavuus ja rehellisyys ovat turvallisuusalan perus työelämävalmiuksiin kuuluvia asioita. Tässä tapauksessa siis alan vaatimuksia vastaavia työelämävalmiuksia ovat asiakaspalvelutaidot, alalle soveltuvan pukeutumisen ja käytöksen hallinta, itsenäisen työskentelyn valmiudet, aikataulujen noudattaminen, rehellinen ja luotettava toiminta sekä kommunikointi,

poikkeamista sopimisen taidot. Näiden taitojen opetuksen, harjoittelemisen ja näyttämisen, katsotaan kuuluvan kiinteästi turvallisuusalan perustutkinnon suorittamiseen. (Taulukko 1.)

Työelämän perusvalmiudet on erityisesti painotettu asia ja se korostuu vastauksissa. Perusvalmiuksilla tarkoitan tässä valmiutta ottaa vastaan käskyjä ja tehtäviä sekä noudattaa aikatauluja ja annettuja ohjeita (Taulukko 1). Osalla opiskelijoista on vielä peruskoulusta tulestaan merkittäviä haasteita näissä edellä mainituissa asioissa. Työelämän perusvalmiudet ovat asia, jota arvostetaan erittäin korkealle työelämässä. Turvallisuusalan työpaikoilla perusvalmiudet korostuvat turvallisuusalan perustutkinnosta vasta valmistuneiden työssäoppimisen aikana sekä työuran alussa. (Taulukko 1.)

Asiantuntijavastaajat pitivät tärkeänä laajaa yleistietoa turvallisuusosalta. Tärkeänä pidettiin myös muiden alojen tuntemusta kokemusta työelämästä, koska turvallisuusalan työntekijät voivat työskennellä millä alalla tahansa. Muiden alojen tuntemuksella tässä tarkoitetaan esimerkiksi tilannetta, kun vartija työskentelee päivittäistavarakaupassa tai esimerkiksi jossain varastossa, niin asiantuntijavastaajan (Meriläinen 2018) mukaan on ”pintapuolisesti tiedettävä mitä kohteessa tehdään ja mikä heidän toimintansa tavoite on, että voi tehdä oman työnsä mahdollisimman hyvin”. Opetussuunnitelmaa noudatettaessa tietopohja turvallisuusalan perustutkinnossa muodostunee varsin laajaksi. (Taulukko 1.)

Riskienhallinnan opetuksen korostaminen tuli keskusteluissa esille ja sillä tarkoitetaan tässä asiantuntijavastaajien mukaan opetuksen korostamista, koska turvallisuusalan suunnittelu- tai johtotehtävissä tarvitaan väistämättä opetussuunnitelman vaatimusta enemmän riskienhallinnan osaamista. Opetuksen käytännön ja teorian suhde oli myös keskusteltava asia ja käytännön korostaminen tuli keskusteluissa esille. Opetussuunnitelmassa riskienhallinnan osaamista vaaditaan ainoastaan riskien tunnistamisen osalta (Opetushallitus 2017). (Taulukko 1.)

Virastomestarin ammattitutkinnon osa-alueiden hallitsemista pidetään asiantuntijavastaajien mukaan tärkeänä myös turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuville. Virastomestarin ammattitutkintoon kuuluu erilaisten organisaatioiden aula-, toimisto-, tai kokouspalveluiden järjestelyihin kuuluvat tehtävät. Ennen kaikkea virastomestarit ovat asiakaspalvelijoita. Vartijan tehtävä voi olla lähellä virastomestarin tehtävää asiakaspalvelun osalta, jos puhutaan esimerkiksi aulapalveluista. (Taulukko 1.)

Koulutustapahtuman järjestäminen koettiin tärkeäksi taidoksi. Tässä koulutustapahtuman järjestämisellä tarkoitetaan kokonaisuudessaan tapahtuman järjestämistä ja kaikkea siihen liittyvää suunnittelua. (Taulukko 1.) Opetussuunnitelmassa (2018) ei huomioida kouluttamista ja koulutuksen järjestämistä millään tavalla pakollisessa osassa. Kuitenkin se vaikuttaa olevan kiinteä osa suunnittelu ja asiantuntijatehtäviä turvallisuusosalalla. Koulutuksia ovat esimerkiksi alkusammutuskoulutukset, turvallisuuskävelyt ja muut erilaiset turvallisuuteen liittyvät koulutukset henkilöstölle tai asiakkaille. (Taulukko 1.)

Aiheet, joita asiantuntijat pitävät tärkeimpinä turvallisuusalan perustutkinnon sisällössä	Vastaajien määrä
Asiakaspalvelun hallinta	7
Sairaalaympäristön huomioiminen	6
Perusoikeuksien tunteminen	6
Viranomaisyhteistyö	5
Raportointi ja kirjaaminen	5
Pelastustoimen osa-alueiden hallinta	4
Luotettavuus ja rehellisyys	4
Työelämän perusvalmiudet	3
Yleistieto ja muiden alojen tuntemus	3
Riskienhallinta osaaminen	2
Virastomestarin tehtävien hallinta	2
Koulutustapahtuman järjestäminen	2

Taulukko 1 Koulutuksen sisällön tärkeimmät asiat asiantuntijoiden mielestä

6.2 Poikkeavat vaatimukset turvallisuusallalla

Tässä kohdassa asiantuntijavastaajat ottivat tässä kohdassa huomioon osittain samoja kohtia, kun edellisessä kohdassa, jossa kysyttiin sisällöstä. Sellaisia asioita, jotka esiintyivät molemmissa kohdissa, olivat esimerkiksi asiakaspalvelu, luotettavuus ja rehellisyys sekä vartijan rooli yleismiehenä, jolta voi kysyä mitä tahansa ja aina saa avun tai ainakin tiedon mistä apua saa. (Taulukko 1; Taulukko 2.)

Ongelmanratkaisutaidot olivat asiantuntijavastaajien mukaan vartijan tai muun turvallisuusalan työntekijän tehtävissä tärkeä taito. Ongelmanratkaisutaidoilla tarkoitetaan tässä sitä, että esimerkiksi vartija on usein henkilö, jolta kysytään sellaisista asioista, joihin ei löydy muuta ratkaisua. Ongelmanratkaisutaidot ovat turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuvalta odotettava asia. (Taulukko 2.)

Turvallisuusallalla vallitsevia muista aloista poikkeavina vaatimuksina pidettiin asiantuntijavastaajien mukaan esimerkiksi asiakaspalvelua, tehtävien hallintaa laajasti, hyvää fyysistä ja henkistä kuntoa sekä luotettavuutta ja rehellisyyttä. Lisäksi esille tuli esimerkiksi pitkä pinna, hyvä itsehillintä ja täsmällisyys. Esimerkiksi asiakaspalvelutaitojen odotetaan olevan selkeästi muiden alojen asiakaspalvelijoita paremmat. Lainsäädännön tuntemuksen on myös oltava erityisen hyvä, koska tehtävissä puututaan ihmisten perusoikeuksiin. (taulukko 1.)

Erilaisten toimintaympäristöjen tuntemusta ja kykyä sopeutua niihin pidettiin tärkeänä. Vakuuttava esiintyminen sekä jäämäkkyys ovat sellaisia ominaisuuksia, jotka tulivat keskusteluissa esille. Tämä tarkoittaa käytännössä tavallista työntekijää parempia asiakaspalveluvalmiuksia. (Taulukko 1; Taulukko 2.)

Alalle soveltuvat elämäntavat tulivat keskusteluissa esille muutaman kerran. Niillä tarkoitettiin sitä, että otetaan kaikessa toiminnassa huomioon turvallisuusalalle sopiva käyttäytyminen, eikä esimerkiksi hankkiuduta sellaiseen seuraan tai tilanteisiin, jotka johtavat rikkomuksiin tai rikoksiin sekaantumiseen. Sopiva ulkoinen olemus tarkoittaa sitä, että pukeudutaan asiallisesti työssä ja vapaa-ajalla. (Taulukko 2.)

Hyvä fyysinen kunto todettiin asiantuntijavastaajien mielestä sellaiseksi alalle tärkeäksi asiaksi, jota on syytä korostaa jo työurana alussa. Hyvää kuntoa tarvitaan pitkien työvuorojen ja seisomatyön vuoksi. Lisäksi hyvää kuntoa tarvitaan, jos joudutaan voimankäyttötilanteisiin. (Taulukko 2.)

Asiantuntijavastaajien mielestä muista aloista poikkeavat vaatimukset turvallisuusalalla	vastaajien määrä
Ongelmanratkaisutaidot	6
Luotettavuus	5
Ulkoinen olemus ja alalle sopivat elämäntavat	4
Hyvä fyysinen kunto	3
Yleismiehen rooli	3

Taulukko 2 Turvallisuusalan muista aloista poikkeavat vaatimukset

6.3 Turvallisuusalan ammattinimikkeet

Aluksi kysyttiin mitä ovat alalle työllistyvän ammattinimikkeet, jotka ovat vastaajilla tiedossa. Nimikkeet on jaettu neljään ryhmään, joita ovat yleiset, pelastustoiminta, vartiointitoiminta sekä turvatekniikka sen perusteella mihin perustutkinnon tutkinnonosaan nimike liittyy.

Sellaiset ammattinimikkeet, jotka eivät liity turvallisuusalan perustutkinnon erikoistumisten osa-alueisiin on nimetty tässä yleisiksi. Yleisiksi nimetyt liittyvät turvallisuusalan toiminta tutkinnonosassa opetettaviin asioihin ja kokonaisuuksiin. Tässä ammattinimikkeitä selvitetessä ei ole huomioitu millaisessa organisaatiossa tai missä organisaatio maantieteellisesti sijaitsee. Tässä on hyvä muistaa, että tässä opinnäytetyössä ei selvitetty millaisessa organisaatiossa nimikkeet ovat esiintyneet ja missä nämä tehtävät ovat maantieteellisesti.

Nimikkeet	vastaajien määrä
Virastomestari	2
Turvallisuusasiantuntija	2
Ohjaaja	2
Turvallisuusvalvoja	2
Turvallisuuspäällikkö	2
Turvallisuussuunnittelija	2
Kalustonhoitaja	2
Suojelumies	2
Järjestyksenvalvoja	7
Vartija	12
Vahtimestari	2
Turvalaiteasentaja	3

Taulukko 3 Turvallisuusalan nimikkeet

Pelastustoiminnan erikoistumiseen viittavia nimikkeitä ovat sammutusmies, joka on pelastustoimen vapaaehtoisorganisaatioissa käytetty, eikä siitä voi päätellä missä henkilö on töissä. Kalustonhoitajan nimike sen sijaan on käytössä teollisuudessa sekä pelastuslaitoksen paloasemilla päivävuorossa toimivilla henkilöillä. Palomies viittaa myös teollisuuden vanhoihin tehtävännimikkeisiin. Kaksiosaiset nimikkeet kuten vartija-suojelumies ovat vartioimisliikkeiden teollisuuden paikallisvartioinnissa käyttämiä nimikkeitä.

Pelastustoiminta	Vastaajien määrä
Sammutusmies	1
Kalustonhoitaja	2
Palomies	1
Suojelumies	2
Sammutusmies-Vartija	1
Vartija-Suojelumies	2
Palotarkastaja	1

Taulukko 4 Pelastustoiminta, nimikkeet

Vartiointitoiminnan erikoistumisen osa-alueella esiintyy perinteisten vahtimestari, vartija ja järjestyksenvalvoja nimikkeiden lisäksi uudemmat nimikkeet turvamyyjä ja myyjä- vahtimestari, joissa henkilö toimii myyntitehtävissä, mutta samalla vahtimestarina.

Vartiointitoiminta	Vastaajien määrä
Järjestyksenvalvoja	7
Piirivartija	1
Kohdevartija	1
Aulapalveluhenkilö	1
Aulavartija	1
Virastomestari	1
Vartija	10
Vartija-Suojelumies	1
Turvamyyjä	1
Mymälävahtimestari	1
Vahtimestari	2
Turvatarkastaja	1
Myyjä-vahtimestari	1

Taulukko 5 Vartiointitoiminta, nimikkeet

Turvasuojauksen erikoistumisen osa-alueella käytettäviä nimikkeitä on selvästi vähemmän ja ne ovat enemmän työtehtävää kuvaavia nimikkeitä. Näissä tapauksissa tehtävänimikkeestä riippumatta tehtävät pääosin liittyvät laitteistojen myyntiin tai asentamiseen ja käyttökuntoon saattamiseen.

Turvatekniikka	Vastaajien määrä
Turvatekniikan hoitaja	1
Turvalaiteasentaja	3
Turvalaitemyyjä	2
Turvasuojaaja	3
Lukkoseppä	1
Turvajärjestelmäasentaja	1

Taulukko 6 Turvatekniikka, nimikkeet

6.4 Turvallisuusalan työtehtävät

Seuraavassa osassa käsitellään työtehtäviä. Vastaajilta kysyttiin millaisissa työtehtävissä he tietävät turvallisuusalta valmistuneiden työskentelevän. Nämä vastaukset kertovat siitä, että turvallisuusalan työntekijät tekevät erittäin laajasti erilaisia tehtäviä ja erilaisissa työskentely ympäristöissä. Yleiset otsikon alle olen kerännyt työtehtävät, jotka eivät oman kokemukseni mukaan kuulu turvallisuusalan perustutkinnon erikoistumisten piiriin. Lisäksi työtehtävät on jaettu pelastustoimintaan, vartiointitoimintaan sekä turvasuojaukseen kuuluviin tehtäviin. Tässä opinnäytetyössä ei ole huomioitu sitä millaisen nimikkeen alla näitä työtehtäviä on tehty.

Työtehtävien joukossa on sellaisia tehtäviä, kuten turvallisuusalan perustehtävät, tarkastukset tai laitostyöntekijän tehtävät, joista ei voi tarkasti päätellä mitä ne pitävät sisällään. Työtehtävät jakaantuvat saman tyyppisesti, kuin nimikkeetkin eli osa on selkeästi tehtäviä, jotka eivät kuulu vartiointitoiminnan, pelastustoiminnan tai turvasuojauksen erikoitumisalueisiin eli ovat tässä opinnäytetyössä käytettyjä yleisiä tehtäviä.

Turvallisuusalan työtehtävät		Vastaajien määrä
Vartiointin työtehtävät		17
Järjestyksenvalvonnan työtehtävät		3
Turvallisuussuunnittelu		4
Ohjaajan tehtävät (vastaanottokeskukset)		2
Myyntitehtävät		2
Teollisuuden palokunnan tehtävät		7
Valvontatehtävät		5
Asiantuntijatehtävät		3
Opettajan tehtävät		2
Myyntitehtävät		2
Yrittäjänä toimiminen		2
Turvatarkastajan tehtävät		2
Turvatekniikan tehtävät		8
Virastomestarin työtehtävät		12

Taulukko 7 Turvallisuusalan työtehtävät

7 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Pohjois-Suomen alueella olevilta asiantuntijoilta mitä turvallisuusalan perustutkinnon pitäisi heidän mielestään sisältää, että se mahdollisimman hyvin vastaisi työelämän tarpeita ja turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuva selviäisi työssään mahdollisimman hyvin.

Ehdottomasti eniten asiantuntijavastaajat painottivat asiakaspalvelun tärkeyttä. Asiakaspalvelun hallinta asiantuntijavastaajien mielestä koettiin kaikkein tärkeimmäksi taidoksi mitä vasta valmistuneella töihin tulossa olevalla voi olla. Asiakaspalvelu sisältyy nykyiseen opetussuunnitelmaan turvallisuusalan toiminta opintojaksoon. (Taulukko 1; Opetushallitus 2017.)

Erityisesti vartijan työssä on mahdollista, että vartija kohtaa asiakkaita, jotka ovat syystä tai toisesta aggressiivisia, muuten tyytymättömiä tilanteeseen tai vartijan tehtävää suorittaessaan heihin kohdistamiin toimenpiteisiin. Vartijan on osattava kohdata asiakaspalvelun näkökulmasta myös haastavia asiakkaita. Siksi asiakaspalvelutaitoja pidettiin myös muista aloista poikkeavana ominaisuutena vartijalle tai muulle turvallisuusalan työntekijälle. Esille tuli esimerkiksi pitkä pinna, hyvä itsehillintä ja täsmällisyys, jotka voidaan liittää asiakaspalveluun. asiakaspalvelutaitojen odotetaan olevan selkeästi muiden alojen asiakaspalvelijoita paremmat. (Taulukko 1; Taidot tulevaisuuden työelämässä 2019.)

Asiakaspalvelun merkitys korostuu selvästi turvallisuusalalla ja sillä tarkoitetaan tässä erityisen hyviä asiakaspalvelutaitoja kuten asiantuntijavastaaja (Haastateltava 9 2018) sanoo ”asiakaspalvelu ja ihmisten kohtaaminen on tärkeää” tai asiantuntijavastaaja (Haastateltava 4 2017) korostaa hyviä asiakaspalvelutaitoja hankalan asiakkaan kohtaamisessa. Aulapalvelutoiminnassa vartijan ja virastomestarin työt eivät juurikaan eroa toisistaan, kun mietitään tilannetta asiakaspalvelun näkökulmasta. (Täydennyskoulutusta vartijalle 2019) Toiminta eroaa ainoastaan siten, että vartijalla on enemmän toimintavaltuuksia sellaisissa tilanteissa, joissa henkilöä joudutaan esimerkiksi pyytämään poistumaan paikalta tai viimekädessä poistamaan (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015, 17§).

Sairaalaympäristön erityispiirteet tulivat esille usein asiantuntijavastaajien haastatteluissa. Sairaalaympäristö on esiin tulleista aihealueista sellainen, joka ei tule esille turvallisuusalan perustutkinnon opetussuunnitelmassa. Sairaalaympäristö koettiin sellaisena, jossa on vartiointitoiminnasta poikkeavia huomioon otettavia asioita, jotka vaikuttivat vartijan tai muun turvallisuusalan työntekijän toimintaan kohteessa. Tällaisia poikkeavia vaatimuksia ovat esimerkiksi toimintaympäristöön liittyvät asiat sekä sairaalassa olevien potilaiden käsittelyyn liittyvä osaaminen. Asiakkaat ja heidän läheisensä ovat nykyisin entistä vaativampia aiheuttavat entistä enemmän uhkatilanteita ja ongelmia (Taulukko 1; Yle 2017).

Potilaiden käsittelyssä ja heidän kanssaan asiakaspalvelutilanteissa toimittaessa on huomiotava psyykkiset sairaudet, kehitysvammaisuus sekä muut mahdolliset kanssakäymiseen vaikuttavat asiat. Häiriökäyttäytyminen hoitohenkilökuntaa kohtaan on lisääntynyt viime vuosina. Näihin ongelmiin halutaan puuttua lisäämällä vartiointia sairaaloissa ja terveydenhuollon päivystyspaikoissa, kuten myös asiantuntijavastaajan (Haastateltava 3 2018) mukaan ”psyykkisesti sairaat on huomiotava uhkatilanteiden hallinnassa”. (Taulukko 1; Yle 2017.)

Asiantuntijavastaajat pitivät turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuneen kykyä tehdä viranomaisten kanssa yhteistyötä tärkeänä (Taulukko 1). Viranomaisyhteistyö tässä yhteydessä tarkoittaa yhteistyötä käytännön kenttätyössä ja suunnittelussa tai muussa vastaavassa asiantuntijatyössä poliisin, pelastuslaitoksen tai muiden viranomaisten kanssa. Työ on eri työtehtävissä eri tyypeistä. Koska Lakia yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) sovelletaan vartioimisliiketoimintaan, järjestyksenvalvojatoimintaan ja turvasuojaustoimintaan eli yksityisiin turvallisuuspalveluihin. (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015.)

Tällöin voidaan puhua Lain velvoittamasta yksityisen turvallisuusalan ja viranomaisten yhteistyön edistämisestä, kun kyseessä on vartijan, järjestyksenvalvojan tai turvasuojaustoimintaan liittyvät tehtävät. (Taulukko 1; Taulukko 5; Taulukko 6; Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015, 1§.) Tämän perusteella voi todeta, että Opetussuunnitelman mukaan pakollisessa osassa on käsiteltävä perusasiat turvallisuusalan viranomaisorganisaatioista ja yhteisöistä ei riitä, vaan vastausten perusteella viranomaisten kanssa tehtävää yhteistyötä on käsiteltävä opetussuunnitelman vaatimusta laajemmin. Myös Poliisin toimintamalli yrityksille rikostorjuntaan ohjeistaa yhteistyöstä viranomaistahojen kanssa. (Rikostorjunnan toimintamalli yrityksille 2019.)

Vartijan on kyettävä kirjaamaan tapahtumat oman ja toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden oikeusturvan varmistamiseksi sekä toimeksiantajan tiedonsaantioikeuden sekä viranomaisvalvonnan turvaamiseksi. Kirjallinen raportointi on alalla tärkeää ja sitä tehdään lähes kaikissa alan tehtävissä jossain muodossa. Esimerkiksi vartijan työtehtävissä Lain yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) mukaan tehtävästä tapahtumailmoituksesta tulee ilmetä vartijan tekemät havainnot sekä toimenpiteiden kohteena olleiden henkilöiden tiedot. (Taulukko 1; Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015, 8§.)

Tämän vuoksi muistiinpanojen tekeminen ja keskeisten asioiden muistaminen koettiin tärkeäksi asiaksi. Keskustelujen keskeiset asiat on opiskelijoiden opittava laittamaan ylös ja muistamaan annetut työtehtävät. Turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuneen on myös kyettävä tekemään erilaisia selvityksiä työssään. Kuten laatimaan pelastussuunnitelmia tai muita turvallisuuteen liittyviä suunnitelmia tai selvityksiä (Koulutuskuntayhtymä OSAO - Turvallisuusvalvojan opinnot 2019). Oma-aloitteinen ote tehtävien hoitamisessa on alan työtehtävissä hallittava, koska usein työskennellään yksin ja tilanteissa, joissa vaaditaan

ongelmanratkaisutaitoja. Lisäksi työtehtävät sijoittuvat hyvin erilaisiin työympäristöihin ja voivat myös vaihdella työvuoron aikana useasti. (Taulukko 1.)

Vartija voi joutua tehtävässään rajoittamaan ihmisten kulkemista ja siten puuttumaan heille perustuslain (731/1999) suomiin perusoikeuksiin, kuten liikkumisen vapauteen. Vartija toimii tehtävässään toimeksiantajan tiloissa ja hänellä saattaa olla pääsy toimeksiantajan toiminnalle keskeisiin tietoihin. Luotettavuus ja rehellisyys ovat asioita, joita ilman ei turvallisuus-alalla voi toimia ja toiminnan on oltava luotettavaa ja rehellistä kaikilta osin. Nämä vaatimukset luotettavuudesta ja rehellisyydestä toistuivat lähes kaikkien asiantuntijavastaajien kanssa keskusteltaessa jossain muodossa. Luotettavuus ja rehellisyys ovat turvallisuusalan perus työelämävalmiuksiin kuuluvia asioita. (Taulukko 1; Taulukko 2; Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015, 10§.)

Työelämän perusvalmiudet on erityisesti painotettu asia ja se korostui vastauksissa. Työelämän perusvalmiudet tarkoittavat ongelmien ratkaisukykyä, kriittisen ajattelun kykyä, luovuutta, sosiaalisia taitoja sekä yhteistyötaitoja. Lisäksi esille nousevat kyky oppia uusia asioita ja kehittyä, hyvä asenne ja oma-aloitteinen aktiivinen toiminta sekä vuorovaikutustaidot. Näihin edellä mainittuihin perustaitoihin sisältyvät arkiset asiat kuten aikataulujen noudattaminen ja asioista sopiminen. (Taulukko 1; Taidot tulevaisuuden työelämässä 2019; Target Jobs 2019.)

Perusvalmiudet tarkoittavat tässä valmiutta ottaa vastaan käskyjä ja tehtäviä sekä noudattaa aikatauluja ja annettuja ohjeita (Taulukko 1). Nämä ovat taitoja, joita tarvitaan myös opiskelussa. Työnantajat arvostavat näitä työelämän perustaitoja niin korkealle, että niiden puuttetta ei voi korvata edes hyvällä ammattitaitojen osaamisella. (Osajia työelämään - Työelämän lainsäädäntö ja pelisäännöt 2019.)

Tässä tapauksessa siis alan vaatimuksia vastaavia työelämävalmiuksia ovat asiakaspalvelutaidot, alalle soveltuvan pukeutumisen ja käytöksen hallinta, itsenäisen työskentelyn valmiudet, aikataulujen noudattaminen, rehellinen ja luotettava toiminta sekä kommunikointi, poikkeamista sopimisen taidot. Näiden taitojen opetuksen, harjoittamisen ja näyttämisen, katsotaan kuuluvan kiinteästi turvallisuusalan perustutkinnon suorittamiseen. (Taulukko 1.)

Perusoikeuksien ja niitä koskevien rajoitusten tunteminen on turvallisuusalan perustutkinnon opiskelijalle ja valmistuneelle tärkeä, jotta hän voi perustella toimintansa lain mukaisesti. Lainsäädännön tuntemuksen on myös oltava erityisen hyvä, koska tehtävissä joutuu puuttumaan ihmisten perusoikeuksiin (Taulukko 1). Perustuslaissa (731/1999) valtion kaikille takamat oikeudet on vartijan tai muun turvallisuus-alalla työskentelevän tunnettava. Perustuslain (731/1999) antamasta suojasta voidaan poiketa ainoastaan lailla säädetyissä rajatuissa tapauksissa ja nämä on myös oltava vartijalla hallinnassa. Perustuslain (731/1999) antama suoja

sekä siitä poikkeaminen on säädetty kansallisessa lainsäädännössä. (Perustuslaki 731/1999. 2-luku; Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015.)

Virastomestarin tehtäviin kuuluu ennen kaikkea asiakaspalvelu. Virastomestarin ammattitutkinnon osa-alueiden hallitsemista pidetään asiantuntijavastaajien mukaan tärkeänä myös turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuville (Taulukko 1). He toimivat esimerkiksi yritysten tai muiden organisaatioiden aulapalveluissa, joihin kuuluu myös kokousten ja toimistojen palveluun liittyviä tehtäviä. Asiakaspalvelu on virastomestarin tehtävässä keskeisin osa. Hän on usein ensimmäinen henkilö, jonka vieras kohtaa, kuten vartija tai järjestyksenvalvojakin usein. (Tampereen aikuiskoulutuskeskus 2018; Taulukko 1.)

Virastomestarin ammattitutkintoon kuuluu erilaisten organisaatioiden aula-, toimisto-, tai kokouspalveluiden järjestelyihin kuuluvat tehtävät. Esimerkiksi aulapalvelun osalta vartijan ja virastomestarin työt eivät juurikaan eroa toisistaan, kun mietitään asiakaspalvelua (Täydennyskoulutusta vartijalle 2019). Ennen kaikkea virastomestarit ovat asiakaspalvelijoita. Vartijan tehtävä voi olla lähellä virastomestarin tehtävää asiakaspalvelun osalta esimerkiksi aulapalveluissa. (Taulukko 1.)

Pelastustoimen osa-alueiden hallinta vartijan työssä tai muussa työssä, jota tekee turvallisuusalan perustutkinnosta valmistunut henkilö, voi tarkoittaa useita eri asioita riippuen siitä keneltä sitä kysytään. Tässä opinnäytetyössä tuli kuitenkin selvästi esille, että pelastustoimen osa-alueiden hallitsemista pidetään asiantuntijavastaajien mukaan tärkeänä perusasiaa töihin tulevilta opiskelijoilta. (Taulukko 1; Opetushallitus 2017, 12.)

Turvallisuusalan perustutkinnon opetussuunnitelman määritelmän mukaiset osaamisvaatimukset pelastustoimen erikoistumisosaan ovat opiskelijan omatoimisen varautumisen ja pelastustoimintaan liittyvän lainsäädännön hallinta. Lisäksi hän osaa selvittää asiakkaan varautumisen tarpeen ja tehdä tarvittavat suunnitelmat, kartoittaa riskit ja toimia havaitsemiensa riskien edellyttämällä tavalla. Hän neuvoo ja opastaa asiakasta turvallisuuteen liittyvissä asioissa ja raportoi tarpeen mukaisesti. Asiantuntijavastaajan mukaan ”Pelastustoimen perusasiat pitää olla hallussa kaikilla opiskelijoilla”. Tässä tarkoitetaan siis Turvallisuusalan perustutkinnosta valmistunutta opiskelijaa. (Taulukko 1; Opetushallitus 2017, 12.)

Luotettavuus ja rehellisyys ovat vartijan työssä perusasia, joita ilman ei voi toimia (Taulukko 1). Vartija voi joutua tehtävässään rajoittamaan ihmisten kulkemista ja siten puuttumaan heille perustuslain (731/1999) suomiin perusoikeuksiin, kuten liikkumisen vapauteen. Luotettavuus ja rehellisyys toistuvat lähes kaikissa keskusteluissa (Taulukko 1; Taulukko 2). Vartija toimii tehtävässään toimeksiantajan tiloissa ja hänellä saattaa olla pääsy toimeksiantajan toiminnalle keskeisiin tietoihin. Tämän vuoksi toiminnan on oltava luotettavaa ja rehellistä kaikilta osin. Lisäksi vartijan tehtävää suorittavan henkilön on oltava henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015, 10§).

Luotettavuuteen ja rehellisyyteen katsottiin kuuluvan myös poikkeamista sopimisen taidot. Näiden taitojen opetuksen, harjoittamisen ja näyttämisen, katsotaan kuuluvan kiinteästi turvallisuusalan perustutkinnon suorittamiseen. (Taulukko 1.)

Organisaatioissa sattuu erilaisia poikkeamia kaiken aikaa. Kaikkiin toimintoihin sisältyy jonkinlaisia riskejä. Turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuneen riskienhallinnan osaaminen antaa organisaatiolle mahdollisuuden tunnistaa organisaatiolle kriittisiä riskejä, noudattaa sitä koskevia lakeja ja muita säädöksiä. Riskienhallinnan opetuksen korostaminen tuli keskusteluissa esille ja sillä tarkoitetaan tässä asiantuntijavastaajien mukaan opetuksen korostamista, koska turvallisuusalan suunnittelu- tai johtotehtävissä tarvitaan väistämättä opetussuunnitelman vaatimusta enemmän riskienhallinnan osaamista. (Taulukko 1.)

Riskienhallintaosaaminen antaa mahdollisuuden käyttää olemassa olevia resursseja siten, että niillä on vaikutusta riskien minimointiin tai poistamiseen (SFS-ISO 31000:2011, 5). Opetuksen käytännön ja teorian suhde oli myös keskusteltava asia ja käytännön korostaminen tuli keskusteluissa esille. Opetussuunnitelmassa riskienhallinnan osaamista vaaditaan ainoastaan riskien tunnistamisen osalta. Tämä tarkoittaa sitä, että yleensä vartija tai muu turvallisuusalan perustutkinnosta valmistunut ei välttämättä saa opetusta riskienhallinnan kokonaisuudesta lainkaan. Riskienhallinnan kokonaisuuden hallinta edes pintapuolisesti on tärkeä ominaisuus turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuvalle. (Taulukko 1; SFS-ISO 31000:2011, 8-9; Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö 2011.)

Työelämä odottaa turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuvalta odottaa ongelmanratkaisutaitoja. Ongelmanratkaisutaidot ovat myös nousseet esille yhtenä tulevaisuuden työelämän perustaitona. Vartija on se henkilö, jota lähestytään erittäin helposti tilanteessa, jossa on ongelmia esimerkiksi asiakkaan kanssa, eikä ongelmaan löydy ratkaisua. Ongelman kärjistyessä siihen pisteeseen, että ei tiedetä mitä tehdään tai asiakas alkaa menettää malttinsa otetaan yhteyttä vartijaan. Ongelmanratkaisutaidot ovat asia, jota turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuvalta odotetaan työelämässä. Näitä taitoja odottavat työnantajat, asiakkaat ja muut kuhunkin tilanteeseen liittyvät odottavat vartijalta, mikäli tilanne on sellainen, että siihen osalliset eivät tiedä mitä pitäisi tehdä. (Taulukko 2; Taidot tulevaisuuden työelämässä 2019.)

Elämäntapa on jokaiselle yksilölle tavanomainen tapa toimia asioissa ja elää elämäänsä. Alalle soveltuvat elämäntavat tulivat keskusteluissa esille muutaman kerran. Niillä tarkoitettiin sitä, että otetaan kaikessa toiminnassa huomioon turvallisuusalalle sopiva käyttäytyminen, eikä esimerkiksi hankkiuduta sellaiseen seuraan tai tilanteisiin, jotka johtavat rikkomuksiin tai rikoksiin sekaantumiseen. Asiantuntijavastaajien mukaan elämäntapaan kuuluu esimerkiksi henkilön pukeutuminen, asenteet ja arvot. Nämä tulee olla turvallisuusalan työntekijällä sellaiset, että ne kestävät tarkastelun. (Taulukko 2; Stadin ammatti- ja aikuisopisto 2019.)

Hyvä fyysinen kunto on keskeinen vaatimus turvallisuusalalla. Turvallisuusalalla hyvää kuntoa tarvitaan työn fyysisten vaatimusten vuoksi. Työ sisältää paljon seisomatyötä ja, joissakin tehtävissä tarvitaan vielä erityisen hyvää kuntoa. Asiantuntijavastaajat korostivat hyvää kuntoa ja siitä huolehtimista jo työuran alussa (Taulukko 2). Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi työt, jotka sisältävät pelastustoimen tehtäviä tai työt, joissa voidaan joutua voimankäyttötilanteisiin. Pelastustoimen tehtäviin tähtäävät osallistuvat jo koulutusvaiheessa sisäministeriön julkaisun (5/2016) Ohje pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä mukaisesti testeihin. (Taulukko 2; Sisäministeriö 2016.)

Turvallisuusalalla työskentelevä saattaa kohdata tilanteita, joissa häneltä odotetaan kykyä suoriutua monenlaisista tehtävistä. Tämä tuli esille useiden asiantuntijavastaajien kanssa kahdessa eri kohdassa sekä siihen viitattiin myös virastomestarin taitojen hallinnan kohdalla. Yleismiehellä tarkoitetaan tässä tapauksessa sitä, että pitää olla kyky ja halu oppia uusia asioita ja kehittyä koko ajan muuttuvassa toimintaympäristössä. Hyvä asenne ja oma-aloitteinen sekä aktiivinen toiminta ovat vartijalle tai muulle turvallisuusalan työntekijälle eduksi. (Taulukko 1; Taulukko 2; Taidot tulevaisuuden työelämässä 2019; Target Jobs 2019.)

Reimanin (2015) mukaan turvallisuusasiantuntijan nimikkeet, koulutus ja asema siinä organisaatiossa, jossa he työskentelevät vaihtelevat. Myös asiantuntijavastaajat olivat sitä mieltä, että nimikkeistä puhuttaessa on merkitystä, sillä millaisesta organisaatiosta on kyse ja missä organisaatio sijaitsee (Taulukko 3). Turvallisuusasiantuntijan koulutuksen olisi oltava laaja ja sen tulisi sisältää myös vaativien inhimillisten ja sosiaalisten tilanteiden hallintaan liittyvää osaamista. (Reiman 2015, 4.)

Ohjaajan nimikettä käytetään asiantuntijavastaajien mukaan vastaanottokeskuksissa ja sillä tarkoitetaan tässä tapauksessa henkilöä, joka työskentelee esimerkiksi vastaanottokeskuksissa (Turvallisuuspäällikkö 2018). Ohjaajien työnkuvat muotoutuvat hakijoiden osaamisen ja taitojen mukaan. Pätevyysvaatimuksena soveltuva ammatillinen koulutus eli tämän perusteella tehtävässä voi työskennellä turvallisuusalan perustutkinnolla. (Taulukko 3; Suomen Punainen Risti 2019.)

Kalustonhoitajan nimike tulee eteen pelastustoimen tehtävässä ja tässä tapauksessa kalustonhoitaja on henkilö, joka työskentelee pelastustoimen tehtävissä. Tehtävä voi olla teollisuuden kohteessa tai pelastuslaitoksessa. Tehtävässä vaadittava koulutus perustuu yleensä vapaaehtoisten koulutusjärjestelmän mukaiseen koulutukseen. Samoin suojelumies tai vartija-suojelumies ovat vapaaehtoisten koulutusjärjestelmän mukaisen koulutuksen perusteella suorittaa esimerkiksi vartioimisliikkeen palveluksessa teollisuuden kohteessa palontorjuntaan liittyviä tehtäviä. (Taulukko 3; Taulukko 4; Paasonen & Ellonen 2017,21; Securitas 2019.)

Järjestyksenvalvoja oli selvästi vartijan ohella nimike, joka oli parhaiten tunnettu. Järjestyksenvalvontatehtäviä voi suorittaa turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa tai

muuten. Järjestyksenvalvoja voidaan asettaa vain niille paikoille, johon se on lain yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) mukaan mahdollista. Järjestyksenvalvojana voi toimia sellainen henkilö, jolla on voimassa oleva Poliisin myöntäminen järjestyksenvalvojaksi voimassa. (Taulukko 5; Paasonen & Ellonen 2017,53-54.)

Vartija oli selvästi parhaiten tunnistettu nimike ja sen otti keskusteluissa esille kymmenen vastaajista. Vartija suorittaa vartiointitehtäviä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa ja vartijan on oltava Poliisin tehtävään hyväksymä henkilö. Poliisi voi myös peruuttaa vartijaksi hyväksymisen, mikäli henkilö on osoittautunut sopimattomaksi tehtävään esimerkiksi tekemällä rikkomuksia tai rikoksia. (Taulukko 5; Paasonen & Ellonen 2017,21.)

Vahtimestari on omaoikeutta suorittava henkilö, jolla ei ole välttämättä mitään tehtävään valmistavaa koulutusta eikä myöskään koulutusvaatimusta olemassa. Asiantuntijavastaajien mielestä se on kuitenkin nimike ja tehtävä, jota alalla käytetään. Vahtimestarilla ei ole jokamiehenoikeuksista poikkeavia oikeuksia. (Taulukko 5; Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi järjestyslain 22 §:n, järjestyksenvalvojista annetun lain ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamisesta 239/2009.)

Turvasuojaaja, turvalaitemyyjä tai turvalaiteasentaja ovat nimikkeitä, joita käytetään turvallisuusosalalla turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan tai turvasuojaustoiminnan harjoittajan palveluksessa olevista ja, joka suorittaa laissa (1085/2015) tarkoitettuja hyväksymistä edellyttäviä turvasuojaustehtäviä. Turvasuojaajalle ei ole olemassa erityisiä koulutusvaatimuksia, mutta hänen tulee olla rehellinen ja luotettava sekä henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopiva tehtävään. Asiantuntijat tunnistivat nimikkeet turvallisuusosalalla käytettäväksi. (Taulukko 6; Paasonen & Ellonen 2017,117-118.)

Turvallisuusalan työtehtävät osoittautuivat erittäin monipuolisiksi ja niiden määrittäminen tarkasti erittäin vaikeaksi. Vastaajilta kysyttiin millaisissa työtehtävissä he tietävät turvallisuusosalalta valmistuneiden työskentelevän ja heidän vastauksensa kertoo siitä, että turvallisuusalan työntekijät tekevät erittäin laajasti erilaisia tehtäviä ja erilaisissa työskentely ympäristöissä. Työtehtävien joukossa on sellaisia tehtäviä, kuten turvallisuusalan perustehtävät, tarkastukset tai laitostyöntekijän tehtävät, joista ei voi tarkasti päätellä mitä ne pitävät sisällään. Kuten aikaisemmin jo on tullut esille turvallisuusosalalla, vaaditaan monipuolista osaamista ja tämän perusteella voidaan todeta, että tehtävät ja nimikkeet sekoittuvat ja saman nimikkeen alla voidaan tehdä erilaisia töitä ja samoin eri nimikkeiden alle voi kuulua samoja työtehtäviä. (Taulukko 7; Taidot tulevaisuuden työelämässä 2019; Target Jobs 2019.)

Kokonaisuutta tarkasteltaessa näistä asiantuntijoiden näkemysten mukaisista tärkeimmistä sisällöistä osa on jo jollain tasolla opetus suunnitelmassa huomioitu ja osa on koulutuksenjärjestäjän syytä huomioida työelämän tarpeen täyttämiseksi. Selvästi eniten huomiota saaneet asiakaspalvelu, sairaalaympäristön tunteminen, viranomaisien kanssa käytännön työssä

tehtävä yhteistyö ja tapahtumien kirjaaminen ovat näistä havainnoista tärkeimmät. Sairaalaympäristön tuntemus on näistä sellainen, joka ei ole missään muodossa mukana nykyisessä opetussuunnitelmassa, mutta se on syytä huomioida esimerkiksi paikallisesti järjestettävänä tutkinnonosana. Aineistoa pilkkomalla ja jäsentelemällä uudelleen saatiin sieltä sisällön osalta sairaalaympäristön tuntemus tärkeimpänä esille. (Taulukko 1; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b.)

Asiantuntijoiden mielipiteen selvittäminen Turvallisuusalan perustutkinnon sisällöstä lähti liikkeelle omasta työstä. Sisällön selvittämiselle oli selvästi tarvetta ja oli myös tiedossa, että Turvallisuusalan perustutkinnon opetussuunnitelma olisi uusiutumassa pian. Haastattelut tätä työtä varten tein kuuden haastateltavan osalta vuonna 2017 ja toinen puoli eli kuusi haastattelua tein reilun vuoden myöhemmin vuoden 2018 marraskuussa. Haastattelujen pitkäkö aikaväli saattaa vaikuttaa jonkin verran asiantuntijoiden vastauksiin. Kuitenkaan vastausten perusteella, sillä ei ole ollut sellaista merkitystä, että tuloksia ei voitaisi pitää keskenään vertailukelpoisina. Tuona aikana ei ole myöskään tapahtunut sellaisia muutoksia opetussuunnitelmassa, joka olisi voinut vaikuttaa työn luotettavuuteen.

Ottaen huomioon Pohjois-Suomessa vaikuttavat koulutuksenjärjestäjät ja asiantuntijavastaa- jien määrä voidaan opinnäytetyössä saatuja tuloksia pitää kohtuullisen luotettavana Pohjois-Suomen osalta. Myöskin haastattelujen teemat ovat olleet kaikille samat ja ne ovat ja ne on esitetty kaikille haastateltaville erikseen. Vaikka tässä opinnäytetyössä äänenpainoille ei ole ollut merkitystä olisi haastattelujen nauhoittaminen voinut lisätä opinnäytetyön luotetta- vuutta ja ainakin helpottaa huomattavasti raportin kirjoittamista (Eskola & Suoranta 2014, 66; Alasuutari 2011, 64; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006d).

Aineiston hankkimisen ohjaavana tekijänä oli se, että siitä selviää asiantuntijoiden mielipiteet siitä, mitä olennaista turvallisuusalan perustutkinnon sisällöstä puuttuu Pohjoisen - Suomen tarpeisiin verrattuna. Vastaava selvitys on toteutettavissa vastaavalla tavalla myös muualla Suomessa. Toimintaympäristö ja vartiointiliikkeiden tehtävät saattavat kuitenkin olla esimer- kiksi pääkaupunkiseudulla siinä määrin erilaiset, että tulokset eivät ole suoraan siirrettävissä sinne. Sama koskee harvaanasuttuja alueita, missä taas toiminta on kokonaan erilaista. (Tau- lukko 1; Reiman 2015.)

8 Lähteet

Painetut

Alasuutari, P. 2007. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.

Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.

Brinkmann, S. 2013. Qualitative Interviewing. Oxford University Press.

Eskola, J & Suoranta, J. 2014. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Heinonen, J, Keinänen, A. & Paasonen, J. 2013. Turvallisuustutkimuksen tekeminen. Helsinki: Tietosanoma.

Hirsjärvi, S., Remes, P.& Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Paasonen, J. & Ellonen, V. 2017. Turvallisuusalan perusoppikirja. Helsinki: Tietosanoma.

Paasonen, J. 2008. Yksityisen turvallisuusalan sääntely. Helsinki: Tietosanoma.

SFS-ISO 31000:2011. Riskienhallinta. Periaatteet ja ohjeet. Suomen standardisoimisliitto SFS ry.

Reiman, T. 2015. Turvallisuusasiantuntijoiden roolit, toimintatavat ja tarvittavat kyvyt ja taidot. VTT.

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Helsinki: Tammi.

Sähköiset

Ammattinetti - Ammatit - Vartija. 2019. Vartija. Viitattu 18.11.2019. http://www.ammattinetti.fi/ammattit/detail/614_ammatti?link=true

FINLEX® - Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi järjestyslain 22 §:n, järjestyksenvalvojista annetun lain ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamisesta 239/2009. Viitattu 1.12.2019. <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2009/20090239>

FINLEX® - Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015. Viitattu 12.11.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151085#Pidp446723728>

FINLEX® - Suomen perustuslaki 11.6.1999/731. Perusoikeudet. Viitattu 14.11.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Jyväskylän yliopisto. Osaajia työelämään - Työelämän lainsäädäntö ja pelisäännöt. Viitattu 14.9.2019. <https://peda.net/jao-ammattillinen/hankkeet/sujuvat/osaajiatyoelamaan/oppi-misymparisto/moduuli3>

Kaukanen, J. 2019. Kokonaisturvallisuus supi suomalaisena yhteistoimintamallina turvallisuus-haasteiden kohtaamiseksi. Viitattu 17.11.2019. <https://turvallisuuskomitea.fi/kokonaisturvallisuus-supisuomalaisena-yhteistoimintamallina-turvallisuushaasteiden-kohtaamiseksi/>

Koulutuskuntayhtymä OSAO - Turvallisuusvalvojan opinnot. 2019. Viitattu 15.11.2019. <https://www.osao.fi/opinnot/turvallisuusvalvoja/>

Oliver, P. 2010. Student's Guide to Research Ethics. Viitattu 26.10.2018. <http://site.ebrary.com/id/10403994?ppg=86>

Opetusalan ammattijärjestö. 2019. Opettajana toisella asteella. Viitattu 18.11.2019. <https://www.oaj.fi/arjessa/mita-opettajan-tyo-on/opettajana-toisella-asteella/>

Opetushallitus. 2017. Turvallisuusalan perustutkinto - tutkinnon perusteet. Viitattu 26.10.2018. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/kooste/3536450>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. Ammatillisen koulutuksen reformi. Viitattu 27.11.2019. <https://minedu.fi/amisreformi>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2014. Suomalaisnuorten ongelmaratkaisutaidot. Viitattu 20.11.2019. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75218/okm16.pdf>

Opetushallitus 2019. Opintopolku. Viitattu 12.11.2019. Viitattu 12.11.2019. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/amops/151984/osa/152936>

- Poliisi - Rikostorjunnan toimintamalli yrityksille. 2019. Viitattu 11.11.2019. <https://www.poliisi.fi/rikokset/yritysturvallisuus/toimintamalli#Rikoksentorjunnan%20perusvaatimukset>.
- Rovaniemen koulutuskuntayhtymä. 2019. Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelman yleinen osa. Ammatilliset tutkinnot ja valmentavat koulutukset. Viitattu 14.11.2019. <https://www.redu.fi/loader.aspx?id=0ac75e34-bc62-4b9c-848a-2c08605f0383>
- Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006a. Menetelmäopetuksen tietovaranto - Teema-haastattelu. Viitattu 10.10.2018. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html
- Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006b. Menetelmäopetuksen tietovaranto - Teemoit-telu. Viitattu 10.10.2018. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html
- Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006c. Menetelmäopetuksen tietovaranto - Aineiston määrä ja tutkittavat. Viitattu 27.11.2019. https://www.fsd.uta.fi/menetelmaope-tus/kvali/L6_2.html
- Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006c. Menetelmäopetuksen tietovaranto - Reliabili-teetti. Viitattu 27.11.2019. https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3_2.html
- Securitas. 2019. Teollisuuspalomestari vastaa palo- ja pelastustehtävistä. Viitattu 1.12.2019. <https://www.securitas.fi/tyopaikat/tyo-securitaksella/nakoalapaikallablogi/teollisuuspalo-mestari-vastaa-palo--ja-pelastustehtavista/>
- Sisäministeriö. 2016. Ohje pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä. Viitattu 27.11.2019. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75317/Ohje%20fyysisen%20toimintakyvyn%20arvioinnista%20yhdistetty.pdf>
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2011. Riskienhallinta ja turvallisuussuunnittelu. Viitattu 20.11.2019. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/72811/URN%3ANBN%3Afi-fe201504226148.pdf?sequence=1>
- Stadin ammatti- ja aikuisopisto. 2019. Turvallisuusalan perustutkinto - turvallisuusvalvoja. Viitattu 27.11.2019. <https://www.hel.fi/amatillinen/fi/koulutukset/koulutukset-tutkinnot/koulutukset-perustutkinnot/perustutkinto-turvallisuusala>
- Suomen Punainen Risti. 2019. Työntekijöitä vastaanottokeskuksiin. Viitattu 1.12.2019. <https://www.punainenristi.fi/ajankohtaista/avoimet-tyopaikat/tyontekijoita-vastaanottokeskuksiin>
- Taidot tulevaisuuden työelämässä. 2019. Viitattu 14.11.2019. <https://www.student-work.fi/blogi/top-10-taidot-tulevaisuuden-tyoelamassa/>

Tampereen aikuiskoulutuskeskus. 2018. Virastomestarin ammattitutkinto. Viitattu 16.11.2019 <https://www.takk.fi/fi/koulutus/brochure/virastomestarin-ammattitutkinto/>

Target Jobs. 2019. What are the Top 10 skills that'll get you a job when you graduate? Viitattu 14.11.2019. <https://targetjobs.co.uk/careers-advice/career-planning/273051-the-top-10-skills-thatll-get-you-a-job-when-you-graduate>

The Hospital environment - Buildings for Health Care Facilities. 2011. Viitattu 15.11.2019. <https://www.iloencyclopaedia.org/part-xvii-65263/health-care-facilities-and-services/content/the-hospital-environment>

Täydennyskoulutusta vartijalle. 2019. Viitattu 17.11.2019. <https://www.koulutus.fi/urapopas/taydennyskoulutus-vartija-14751>

Valtioneuvosto. 2015. Ratkaisujen Suomi. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strateginen ohjelma. Viitattu 27.11.2019. https://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_FI_YHDISTETTY_netti.pdf

Viisi keskeistä viestiä inklusiiviseen opetukseen - Teoriasta käytäntöön. 2014. Viitattu 15.11.2019. https://www.european-agency.org/sites/default/files/Five_Key_Messages_for_Inclusive_Education_FI.pdf

Winnova 2015. Turvallisuusalan perustutkinnon toteutus- ja arviointisuunnitelma. Viitattu 27.11.2019. https://winnova.fi/files/921/turvallisuusalan_perustutkinto-rauma.pdf

Yle uutiset. 2017. Rähäävät omaiset ja potilaat pakottavat sairaalat lisäämään vartiointia. Viitattu 15.11.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-9778729>

Yle uutiset. 2016. VPK harmissaan: Saarijärvi sai palomestarin, Kannonkoski menetti kalustonhoitajan. Viitattu 1.12.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-8665575>

Julkaisemattomat

Haastateltava 1. Organisaatio 1. Haastattelu 13.11.2018

Haastateltava 2. Organisaatio 2. Haastattelu 30.5.2017

Haastateltava 3. Organisaatio 3. Haastattelu 15.11.2018

Haastateltava 4. Organisaatio 4. Haastattelu 19.12.2017

Haastateltava 5. Organisaatio 2. Haastattelu 1.6.2017

Haastateltava 6. Organisaatio 2. Haastattelu 14.11.2018

Haastateltava 7. Organisaatio 5. Haastattelu 14.11.2018

Haastateltava 8. Organisaatio 6. Haastattelu 15.11.2018

Haastateltava 9. Organisaatio 7. Haastattelu 12.12.2018

Haastateltava 10. Organisaatio 8. Haastattelu 14.11.2018

Haastateltava 11. Organisaatio 9. Haastattelu 30.5.2017

Haastateltava 12. Organisaatio 10. Haastattelu 18.5.2017

9 Taulukot

Taulukko 1 Koulutuksen sisällön tärkeimmät asiat asiantuntijoiden mielestä	28
Taulukko 2 Turvallisuusalan muista aloista poikkeavat vaatimukset	29
Taulukko 3 Turvallisuusalan nimikkeet.....	30
Taulukko 4 Pelastustoiminta, nimikkeet	30
Taulukko 5 Vartiointitoiminta, nimikkeet	31
Taulukko 6 Turvatekniikka, nimikkeet	31
Taulukko 7 Turvallisuusalan työtehtävät.....	32

10 Liitteet

Liite 1 Turvallisuusalan perustutkinto, valinnaiset tutkinnonosat	48
Liite 2 Nimikkeet	49
Liite 3 Haastattelussa käytetyt kysymykset	51

Liite 1 Turvallisuusalan perustutkinto, valinnaiset tutkinnonosat

Valinnaiset tutkinnon osat 100 osp
Vartiointitoiminta, 30 osp
Pelastustoiminta, 30 osp
Turvallisuustekninen toiminta, 30 osp
Vartiointin ja järjestyksenvalvonnan perustoiminta, 15 osp
Ympäristöturvallisuustoiminta, 15 osp
Turvallisuusalan palvelutoiminta, 15 osp
Kiinteistötekniikka, 15 osp
Logistinen turvallisuustoiminta, 15 osp
Tietoturvaluustoiminta, 15 osp
Kansainvälinen turvallisuustoiminta, 15 osp
Uhkatilanteiden hallinta, 15 osp
Turvatarvikehuolto, 15 osp
Turvajärjestelmien käyttö, 15 osp
Yritystoiminnan suunnittelu, 15 osp
Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, 5 osp
Yrityksessä toimiminen, 15 osp
Huippuosajana toimiminen, 15 osp
Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa 5-15 osp
<i>Tutkinnon osa sisältää työelämän paikallisten tarpeiden mukaista osaamista, joka soveltuu useamman kuin yhden työpaikan tarpeisiin. Koulutuksen järjestäjä nimeää tutkinnon osan työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta ja määrittää sille laajuuden osaamispisteinä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arvioinnin vastaavasti kuin ammatillisissa tutkinnon osissa.</i>
Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5-15 osp
<i>Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta. Riippumatta sisällytettävän tutkinnon osan laajuudesta, tutkinnon osan laajuus on tässä kohdassa enintään 15 osaamispistettä.</i>

Liite 2 Nimikkeet

Yleiset	Pelastustoiminta	Vartiointitoiminta	Turvatekniikka
Turvallisuuskonsultti	Sammutusmies	Järjestyksenvalvoja	Turvatekniikan hoitaja
Virastomestari	Kalustonhoitaja	Piirivartija	Turvalaiteasentaja
Turvallisuusasiantuntija	Palomies	Kohdevartija	Turvalaitemyyjä
Ohjaaja	Suojelumies	Aulapalveluhenkilö	Turvasuojaaja
Turvallisuusvastaava	Sammutusmies-Vartija	Aulavartija	Lukkoseppä
Tilavastaava	Vartija-Suojelumies	Virastomestari	Turvajärjestelmäasentaja
Asuntolan hoitaja, lastensuojeluyksikkö	Palotarkastaja	Vartija	
Asuntolan hoitaja, Vastanottokeskus		Vartija-Suojelumies	
Turvallisuusvalvoja		Turvamyyjä	
Yrittäjä		Myymälävahtimestari	
Riskienhallintakoordinaattori		Vahtimestari	
Turvallisuuskoordinaattori		Turvataarkastaja	
Riskienhallintapäällikkö		Myyjä-vahtimestari	
Turvallisuuspäällikkö			
Turvallisuussuunnittelija			
Turvallisuusvalvoja			
Kiinteistömestari			

Hallimestari
Hoivapiirin työntekijä
Turvahenkilö
Toimitusjohtaja

Liite 3 Haastattelussa käytetyt kysymykset

Turvallisuusalan perustutkinnon sisältö

Asiantuntija

Taustatiedot

1. Minkä ikäinen olet?
 -
2. Mikä tehtäväsi on tällä hetkellä?
 -
3. Työkokemuksesi on tämän hetkessä tehtävässä?
 -
4. Millaisissa tehtävissä ja kuinka kauan olet toiminut turvallisuusalalla?
 -
5. Koulutustaustasi?
 -

Haastattelukysymykset:

6. Määrittele turvallisuusalan perustutkinnosta valmistuneen töihin tulevan ammattinimikkeet?
7. Millaisia töitä alan ammattinimikkeiden alla tehdään?
8. Mitä turvallisuusalan perustutkinnon koulutuksen pitää sisältää näitä tehtäviä varten?
9. Onko turvallisuusalalla alalla muista aloista poikkeavia vaatimuksia tehtävien suorittajalle, jotka turvallisuusalan perustutkinnon opetuksessa tulisi huomioida?
10. Haluatko vielä tuoda esille jotain?